

ŠTAJERSKI GOSPODAR

ERSCHEINT JEDEN SAMSTAG

Schriftleitung u. Verlag: Marburg a. d. Drau, Badgasse 6 - Bezugspreis: jährlich RM 4.80, halbjährlich RM 2.40, vierteljährlich RM 1.20

I. Jahrgang

Marburg a. d. Drau, Samstag, 25. Dezember 1941

Nr. 40

Führer je prevzel vohovno poveljstvo armade

Adolf Hitler je izdal oklic naslov celokupne armade in Waffen-SS

Führer je izdal sledeč oklic, naslovljen na nemško armado in na Waffen-SS:

Borba za svobodo našega naroda, za obvarovanje njegovih eksistenčnih pogojev v bodočnosti ter za odstranitev možnosti, nas vsakih 20 ali 25 let z novo pretvezo in istimi židovsko-kapitalističnimi vzroki preplaviti z vojno, se približuje višku in obratni točki.

Nemčija in Italija ter doslej z nami zvezane države so srečne, da so v Japonski, tej svetovni sili, našle novega prijatelja in sobojevnika. Njo so hoteli zadržati pod istimi pretvezami in oblikami kakor nas. Z bliskovitim uničevanjem ameriške pacifiške mornarice ter angleških vojnih sil v Singapuru, z zasedbo številnih angleško-ameriških oporišč v Vzhodni Aziji potom japonske oborožene sile stopa ta vojna v novo, za nas ugodno obdobje.

S tem pa smo tudi mi sami stopili pred odločitve svetovnega pomena. Armade na vzhodu je treba po neminljivih in v svetovni zgodovini še ne zabeleženih zmagah proti najnevarnejšemu sovražniku vseh časov sedaj po vdoru zime spraviti iz gibanja v fronte postojank. Njih naloga obstoja v tem, da do spomladi držijo in branijo prav tako fanatično in žilavo to, kar so doslej izvojevale z neizmernim junaštvom in pod najtežjimi žrtvami. Od nove vzhodne fronte se ne pričakuje prav nič drugega kakor to, kar so nemški vojaki pred 25 leti storili v štirih ruskih zimah. Vsak nemški vojak mora pri tem biti primer za naše zveste zaveznike. Preko tega pa bodo — kakor v prejšnji zimi — postavljene nove

formacije, pred vsem pa se bo izdalo novo in boljše orožje.

Zaščita fronte proti zapadu se bo ojačila od Kirkenesa do španske meje. Premagati bo treba težave z organizacijo zvez te fronte, ki obsega danes ves kontinent in ki sega do Severne Afrike. Tudi to bo uspešno. Takoj in neposredno se mora pričeti s pripravami za takojšnjo obnovo ofenziv vojne spomladi do dokončnega uničenja sovražnika na vzhodu. Stojimo tudi pred uvodom k drugim odločilnim vojnim ukrepom. Te naloge zahtevajo najvišje storitve armade in domovine v skupnem naporu. Glavni nosilec borbe oborožene sile pa je vojska.

Pod temi okoliščinami sem se danes odločil, da kot vrhovni poveljnik nemške vojske prevzamem osebno vodstvo armade.

Vojaki! Poznam vojno že iz štirih let ogromne borbe na zapadu l. 1914—1918. Kot navaden vojak sem doživel grozote skoro vseh velikih materialnih bitk. Dvakrat sem bil ranjen in končno sem skoraj oslepel. Nič mi torej ni tuje, kar tudi

vas muči, obtežuje in stiska. Toda po štirih letih vojne nisem niti za sekundo dvomil o zopetni vstaji mojega naroda. S svojo fanatično voljo kot nemški vojak sem ves nemški narod po petnajstletnem delu združil ter obvaroval smrtne obsodbe versailleske.

Moji vojaki! Razumeli boste, da je moje sree popolnoma vaše, da služi moja volja in moje delo nezmotljivo veličini mojega in vašega naroda. Toda moj razum in moja odločnost poznata samo uničenje nasprotnika, t. j. zmagovit konec vojne. Kar morem za vas storiti, moji vojaki iz armade in Waffen-SS, bodisi v oskrbi ali v vodstvu, se bo zgodilo. Kar morete vi in kar boste tudi storili, mi je jasno: sledili mi boste v zvestobi in poslušnosti do končne rešitve Reicha in s tem našega nemškega naroda. Bog pa svojim najhrabrejšim vojakom zmage ne bo odrekel.

Führerhauptquartier, 19. Dezember 1941.

ADOLF HITLER

Führer je pozval k božičnem obdaru vanju vojakov vzhodne fronte

Soboto zvečer je govoril v nemškem radiu državni minister dr. Goebbels nemškemu narodu. V svojem govoru je poveljeval nevenljive zmage vojakov vzhodne fronte, ki so domovini omogočili, da v miru lahko praznuje svoj Božič. Tem žrtvam naj se nemška domovina oddolži s tem, da podari vojakom vzhodne fronte topla oblačila, tudi če bi se morala marsičemu

odreči. Pri tej priliki je dr. Goebbels, ki je obenem obrazložil zbirko volnenih stvari in kožuhovine, prečital sledeč Führerjev proglas:

„Nemški narod! Medtem ko je nemška domovina — z izjemo letalskih napadov — obvarovana od sovražnika, stojijo milijoni naših vojakov po enem letu najtežjih borb proti številčno in materialno daleko nadmočnem sovražniku. Po zaslugi

In hrabrosti oficirjev in moštva so bile izvojevane zmage, kakor jih svetovna zgodovina še ni doživela.

Tako se drži in bori sedaj največja fronta vseh časov od polarnega kroga do Črnega morja, od finskih snežnih poljan do balkanskih gora vse dotlej, dokler ne bo napočila ura dokončnega uničenja najnevarnejšega sovražnika.

Če hoče sedaj nemški narod svojim vojakom povodom božičnih praznikov nekaj podariti, potem se naj odreče vsemu temu, kar ima

toplih oblačilnih sredstev in jih more v vojnem času pogrešati, v miru pa zopet nadomestiti.

Kar je vodstvo vojske in posrednega orožja predvidelo glede zimske opreme, si vsak vojak zasluži mnogo več. Tu lahko pomaga domovina!

Vojak vzhodne fronte pa bo iz tega razvidel, da narodno občestvo, za katero se bori, in nacionalsocialistična Nemčija nista prazen pojem!

ADOLF HITLER

ŠTAJERCII!

Sam Führer je svoj narod pozval v svojem oklicu z dne 20. decembra k veliki zbirki volnenih, kožuhovinskih in zimskih stvari za naše vojake. Iz tega je razvidno koliko je Führerju ležeče na popolnem uspehu te akcije. Po njegovih besedah naj vojak, ki se bori na fronti, tem potom zadobi prepričanje, da v nacionalsocialistični Nemčiji narodno občestvo ni prazen pojem.

Sleherni Gau Velikonemške Očetnjave se nahaja v tej veliki tekmi. Štajerska mora vpostaviti svoje častihlepje, da bo stala v čelni skupini vseh Gau-ov.

Souarodnjak, ali zamoreš odgovorjati,

da zmrzuje mož, ki stoji za tebe na vzhodu na straži, ker si ti preveč len, da bi mu pravočasno stavil na razpolago sredstva zoper zmrzovanje iz tvoje imovine?

Volnene in kožuhovinske stvari, ki jih rabiš morda letno parkrat, lahko obvarujejo vojaka pred zmrzovanjem.

Kožuhovina, katera ti služi kot lišp, zamore pod okolščinami rešiti enemu vojaku življenje.

Pomisli, da se moreš v izvajanju sporta podati domov, ako te zebe, dočim mora vojak ostati na svojem mestu, dokler mu je zaukazano.

Ne pozabi: domovina bi bila že razdejana, ako ne bi stala straža na vzhodu!

Prevdari: To, kar daješ sedaj vojakom, si boš v mirnejših časih zopet nabavil. Ne gre toliko zato, da boš izvajal letos zimski sport kakor v drugih letih, pač pa zato, da bomo prestali to zimo brez kvara za zdravje naših vojakov.

Ne samo našim vojakom, temveč tudi inozemstvu, zlasti pa sovražnemu inozemstvu, hočemo dokazati, kar premoremo v odrekanju, ako nas Führer kliče.

Zbiralca, ki bo prišel k tebi kot odposlanec vojakov in ki bo terjal prispevek v tej borbi, sprejmi tako, kakor če bi frontni vojak neposredno stal pred teboj.

Štajerci, pokažite sedaj znova, da ste vedno na mestu, kadar vas

Führer kliče.

Uiberreither

Izvedba zbiralne akcije

„volnene, kožuhovinske in zimske stvari za fronto“

Kdo zbira božično darilo za naše vojake?

Führer je poveril izvedbo te akcije, ki mora biti največpoteznejša na tem polju, stranki z vsemi njenimi formacijami in združenji. Na Spodnještajerskem bo akcijo izvedla organizacija Steirischer Heimatbund.

Kdaj prične zbirka?

Darila se bodo zbirala v času od sobote, dne 27. decembra 1941 do nedelje, dne 4. januarja 1942 ter bodo odposlana takoj, deloma že med zbiralnimi dnevi, na fronto.

Kje in kako?

Blockführerji organizacije Steirischer

PK-Aufnahme:

Kriegsberichtler Dietrich (Sch.)

Der Weihnachtsbaum neben dem Flakgeschütz. Auch während der Festtage sind alle unsere Truppenteile einsatzbereit. Nur das kleine Bäumchen, das sich die Flakartilleristen neben ihrem Geschütz aufpflanzen, erinnert an die festliche Stunde

Heimatbund in njih pomočniki bodo obiskali vsako gospodinjstvo radi sprejema darov.

Kdor prinese svoj dar sam h krajevno-znanim zbirališčem, olajša s tem hitro izvedbo akcije. Vsak darovalec sprejme potrilo, ki se bo pozneje zamenjalo za listino.

Kaj potrebuje fronta?

Zbirka obsega vse, kar more kakorkoli služiti uspešnemu pobujanju zimskega mraza.

Vse tople volnene stvari.

Nogavice, kratke in dolge — telovnike, tudi spodnje, puloverje — spodnje telovnike, prešite ali podložene — spodnje srajce, spodnje hlače, tople in volnene — telesne oboje, oboje za prsa in pljuča — zaščitnike za glavo in ušesa, zapestnike in obojino za kolena.

Vse iz kožuhovine.

Krznene jopiče, krznene telovnike, krznene škornje, vseh vrst in velikosti — damske kožuhe in mufe, vseh vrst, za vojne straže — krzno in komade krzna, izparane iz mestnih plaščev, se more vsiti v telovnike — rokavice in zapestnike iz volne, usnja ali s krznom podložene, tople, tudi posamezne komade — čevlje za prevlako, iz klobučevine, po možnosti podložene ali s kožuhovino opremljene — odeje, predvsem volnene odeje in odeje iz kožuhovine.

V opremljenosti lovcev, zimskih sportnikov in motornih vozačev se bodo prav gotovo našli mnogoteri in dragoceni komadi, ki se jih sedaj morda celo manj uporablja, vojakom pa bodo služili prvovrstno.

Gospodinje! Pripravite po možnosti vsak komad za uporabo. Iz slabih rokavic lahko napravite zapestnike, iz komadov volne ali krzna lahko napravite zaščitnike

Am
Weihnachts-
abend

(Scherl-Bilderdienst)

Božične misli

Vojni Božič obhajamo. V prazniškem razpoloženju nas navdajajo razne misli, ki so poročene iz časovnega obilježja naše velike dobe. Ta doba zahteva celega človeka, zato se ne bomo vdajali iz sanjarjenja porojeni malodušnosti, v kolikor nam življenje nalaga napore in žrtve. Naša doba je doba junških podvigov, iz katerih se naj rodi pravičnejši red in nova oblika sožitja narodov. Božič s svojimi običaji je lepa manifestacija naše civilizacije. Zlasti mladina ima ob božičnih praznikih svoje veliko veselje. Spomin na otroška leta pa je pri odraslih tisto, kar daje Božiču vso nežnost in milino prazniškega doživljanja.

Božič obhajajo tudi milijoni vojakov na fronti in v zaledju. Na stotine in tisoče kilometrov oddaljeni od svojih dragih se spominjajo na vse, kar jih veže na domovino. Odreči so se morali skupnemu praznikovanju, ker jih je klicala ogrožena domovina na določena mesta. Velika je torej žrtev, ki jo doprinašajo vojaki nemške vojske sedaj že ob tretjem Božiču. Veliki in ogromni so tudi uspehi,

za glavo in ušesa. Komur to ni mogoče, naj daruje tudi poškodovane komade, ki se jih bo v skupnem delu izkoristilo. Ponos vsakega posameznika, vsake hišne skupnosti in vsakega kraja bodi v tem, darovati našim vojakom na ogromni fronti po možnosti dobre in številne stvari; vojakom, ki tamkaj branijo domovino; zmagovalcem v največjih bitkah svetovne zgodovine.

ki jih s ponosom beleži nemška vojska ob zatonu I. 1941. Zavest, da je nemški vojak v tej vojni prekosil takorekoč samega sebe, nas napolnjuje tudi ob teh praznikih z nemajno voljo, slediti Führerju in njegovim možem po cesti odrekanja in žrtvovanja tako dolgo, dokler ne bo izvojevana popolna zmaga. Vsemu se moremo odreči, zmagi nikdar! Zmaga je po vseh ogromnih dosedanjih žrtvah edino jamstvo, da bo svet prejel končno pomirjenost in novo obliko socialnega in gospodarskega reda. Zemeljska obla je sedaj v vojnem požaru, ki se razteza malodane na vse celine. Vojni položaj držav, združenih v Trojnem paktu, je tako sijajen, da se morajo v tej morda zadnji etapi vojskovanja na naši strani združiti vse sile v eni sami volji in v enem samem fanatičnem stremljenju: zmagati in samo zmagati! Čudovita harmonija, ki vlada v tem pogledu med nemško fronto in nemško domovino, je čudež, ki ga je Führer ustvaril s svojim nemškim narodnim občestvom. Noben napor na fronti ni vojakom pretežak, ker se zavedajo, da je domovina s sleherni mislijo in z vsakim dejanjem pri hrabrih vojaki. Führer je v svojih govorih že opetovano pohvalil to strumno harmonijo med domovino in fronto, dobro povdarjajoč, da je edino v tem velikem soglasju iskati vzroke nemškega zmaganja na vseh frontah.

Ko torej prižigamo svečke na božičnih drevescih, nas navdaja misel globoke povezanosti med domovino

in fronto. Spomnimo se v duhu vseh tistih, ki niso doma in tudi tistih, ki imajo svoje drage sorodnike in drage na frontah. Božič s svojo idilo nam naj v urah prazniškega oddiha utrdi dobro voljo in trdno odločnost. Zavedajmo se, da gre v tej gigantski borbi za stvari, ki so takorekoč iznad cilja navadnega vojnega pohoda. Gre za biti ali ne biti, gre za obstanek celokupnega naroda in vsega, kar je ustvaril v letih miru in vojne. Mimo tega gre v tej vojni za to, ali se naj povrne stari krivični red ali naj zmaga nova socialna miselnost z vsemi pridobitvami nacionalsocialistične Nemčije. Anglosaksonske države se borijo v smislu židovskih želja za povratek v špekulacijo z delom in denarjem. Ta špekulacija je bila od vsega početka zibelka plutokracije, ki ji velja naša borba do iztrebljenja. V tej borbi ne more nikdo napraviti niti koraka nazaj. Führer je sam nešteto krat izjavil, da ni bil nikdar mož polovičarskih odločitev. Doba, v kateri živimo, zahteva celega človeka. Vedrega duha in krepkih mišic se torej ob tem Božiču približujemo pragu Novega leta v najgloblji zavesti, da izpolnjujemo voljo zgodovine — ko stopamo za našim vodstvom — ne oziraje se na žrtve in zapreke — v zarjo bodoče zmage. V naših vrstah ne sme biti omahljivosti. Ta beseda mora sploh izginiti iz našega dnevnega besednjaka. Zlasti velja to za nas Spodnještajerce, ki praznujemo prvi Božič v osvobojeni domovini, v velikonemškem Reichu. Naše božične čestitke veljajo Führerju, ki vodi našo usodo iz svojega glavnega stana. Prav tako veljajo vsem njegovim vojaškim in upravnim sodelavcem, predvsem pa veljajo našim hrabrim vojakom in častnikom na vseh njihovih položajih. Te misli nas navdajajo, ko doživljamo večno lepi čar božične noči.

Siloviti udarci Japoncev

Usoda angleške kolonije Hongkong zapečatena - Otoška trdnjava Penang zavzeta - Povsod uspešen potak operacij

Japonci so koncem preteklega tedna povsod koncentrično napadali. Najvažnejši dogodki zadnjih treh, štirih dni so bili: Nova izkrcanja čet na Malajskem polotoku, ogrožanje in končno zavzetje otoške trdnjave Penang, predvsem pa zavzetje Hongkonga in mesta Victoria. Japonci pa medtem niso opustili vojskovanja s Cangkajškom. Tako so težko bombardirali Kuming, glavno mesto pokrajine J'nnan. S tem so onemogočili kitajski napad na Indokino. Japoncem je nadalje uspelo uničenje glavnih letalskih sil na Filipinih. Kar se tiče

Hongkonga, so imeli to važno angleško kolonijo, ki tvori nekak otok, že v petek v rokah. Japonske zastave vihrajo sedaj nad pristaniščem, pa tudi mesto Victoria je že zasedeno od japonskih čet.

Kakor poročajo japonski listi, je okrog Hongkonga blokiranih nad 100 angleških trgovskih ladij, rušilcev, topničark, minolovcev itd. Blokada izvajajo japonska mornarica. Angleške čete, ki so bile v Hongkongu, so se umaknile za mesto Victoria na hribe, kjer se vršijo zadnje borbe.

poročila je letalstvo izredno aktivno posegalo v boje in uničevalo sovražne prave, postojanke itd.

Vojna z Anglijo

Nemško letalstvo je pretekli četrtek bombardiralo pristaniške naprave v Vzhodni in Jugovzhodni Angliji. V vodovju Cirenajke so nemška torpedna letala poškodovala s torpedi neko težko angleško križarko. Sedem angleških letal je bilo tam sestreljenih. V času od 10. do 16. decembra sta nemško letalstvo in mornarica sestrelila 74 angleških letal, med temi 52 nad Sredozemskim morjem in nad Severno Afriko. Istočasno je Nemčija izgubila 17 letal.

V Sredozemskem morju je neka nemška podmornica pod poveljstvom Kapitanleutnanta Driverja potopila pred Aleksandrijo neko angleško križarko razreda Leander.

Na zapadu je bil odbit angleški letalski napad. Dvanajst sovražnih letal je bilo sestreljenih. Eno lastno letalo se pogreša.

Borbe na vzhodni fronti

Letaistvo je bilo zelo aktivno

Pretekli petek je sporočilo nemško vrhovno poveljstvo, da je nemško letalstvo v četrtek prizadejalo sovražniku na srednjem odseku fronte težke izgube, ki so se nanašale na ljudi, tanke in vozni material. Tudi marmanska železnica je bila z nekim vzletiščem težko bombardirana.

Pri obrambi sovražnih napadov je prišlo glasom poročila z dne 19. t. m. na več mestih vzhodne fronte do trdih borb. Sovražnik je imel težke izgube. Letalstvo je bombardiralo kljub slabemu vremenu zbiranja čet, artilerijo, tanke in dovozne ceste sovražnika.

Po poročilu z dne 21. trajajo borbe na srednjem delu vzhodne fronte z nezmanjšano siovitostjo. V odseku enega armadnega zbora je bilo uničenih 20 sovjetskih tankov. Pri Leningradu, kjer izpad ni uspel, so boljše-viki izgubili 19 tankov. Tudi po tem

Kakor poročajo Italijani, nadaljuje Anglež svoj pritisk zapadno od Derne, ki je bila prepuščena Angležem.

V Severni Afriki trajajo borbe z našim posegom vseh zemskih in letalskih sil zaveznikov. Nek odred nemških bojnih letalcev je uničil na nekem angleškem vzletišču več letal in motornih vozil.

Obup v Angliji in Ameriki

Ko se je v Angliji razširila vest o potopitvi obeh vojnih ladij »Prince of Wales« ter »Repulse«, se je polastila angleškega prebivalstva velika pobistost. Sedaj Angleži ne verujejo več v nepremagljivost svoje mornarice. Dolej je vsak Anglež trdno veroval v nepremagljivost takozvanih »dreadnoughtov« (drednautov ali posebno močnih bojnih ladij). V Angliji so celo na osnovi primerov dokazovali, da se lahko bojne ladje te vrste izpostavljajo najhujšim napadom. Sedaj pa je moral angleški narod izvedeti trpko resnico, da so Japonci najboljšo ladjo angleške mornarice potopili že pri prvem spopadu. Ta udarec je tem hujši, ker so bile velike angleške bojne ladje »Barham«, »Neison« in »Malaya« poprej že večkrat torpedirane in poškodovane, vendar jih ni uspelo potopiti.

Pred vstopom Amerike v sedanjo vojno je živelo med Angleži veliko pričakovanje. Odkar pa je ameriška mornarica doživela v pacifiških vodah tako uničujoče udarce, se je spremenilo prejšnje jasnovidno pričakovanje v hladno računanje o topovih in ladjah.

Tako nekako je orisal londonski poročevalec tangerskega lista »Españ« razpoloženje v Londonu. To razpoloženje se pa ne more zboljšati, ako čitajo Angleži v »Manchester Guardianu«, da so Japonci takorekoč izvedeni v izkrcavanje čet, zlasti če se pomisli, da so svojčas samo pri Sanghaju postavili v desetih dneh 75.000 mož iz ladij na kitajsko obalo. Vse svoje izkušnje uporabljajo Japonci sedaj v vojni z Angleži in Amerikanci na Malajskem polotoku in na Filipinih. Japonska taktika gre za tem, da izkrcujejo na mnogih in različnih točkah. Na ta način razbijajo odpornost sil sovražnika, ki ne ve, kjer je izkrcavanje japonskih čet zanj najbolj nevarno. Amerikanci in Angleži imajo poleg tega velikanske težave z dovozom hrane in streliva za obrambne čete. Omenjeni dovoz zahteva napore, ki obsegajo po tisoče mili.

V zadnjih 24 urah so zabeležili Japonci nove uspehe. Kakor poročajo glavni stan japonske armade, potekajo operacije povsod zadovoljivo, ker je bil sovražni odpor povsod zlomljen. Na Malaji in zlasti pred Hongkongom prodirajo japonske čete neprestano. Dejstvo, da so se japonske

PK.-Aufnahme: Kriegsberichter Doege (Wb.)

Vor einem Flug wird die Me. 110 auf einem nordafrikanischen Flugplatz getankt und vom Bodenpersonal kontrolliert

Japonska gospodari neomejeno v Tihem Oceanu

Ameriško brodovje v Pacifiku uničeno - Zanimivo poročilo mornariškega oddelka cesarskega glavnega stana

Mornariški oddelk cesarskega glavnega stana je izdal dne 18. t. m. sledeče sporočilo:

Poizvedovanja japonske mornarice — pritegnjeni so bili tudi letalski posnelki — so potrdila praktično uničenje ameriškega pacifiškega brodovja ter na Havaju nameščenega ameriškega letalstva.

Ameriška mornarica in ameriško letalstvo sta izgubila sledeče:

1. Pet potopljenih bojnih ladij. Ena od teh bojnih ladij je pripadala razredu »California«, druga razredu »Maryland«, tretja razredu »Utah« in četrta razredu »Arizona«. Razred pete potopljene bojne ladje ni bil natančno ugotovljen. Potopljene sta bili razen tega dve križarki in ena petrolejska ladja.

2. Tako težko poškodovane, da jih ni več mogoče popraviti, so bile: ena bojna ladja razreda »California«, ena bojna ladja razreda »Maryland« in še ena bojna ladja razreda »Nevada«. Razun tega sta bili težko poškodovani dve lahki križarki. Ista usoda je zadela dva rušilca.

3. Težko, toda ne resno poškodovana je bila neka bojna ladja razreda »Nevada« in štiri ladje razreda B.

4. Ameriške letalske izgube so znašale 450 letal. Ta letala so bila uničena s strojnimi in z zažigalnimi bombami. 14 letal je bilo sestreljenih v letalskih borbah. Razun tega je bilo vpepeljenih 16 hangarjev. Dva hangarja sta bila z bombami težko poškodovana.

Poročilo omenja nadalje, da japonske nadvodne sile v tej zgodovinski bitki niso imele nikakih izgub. Japonske ladje v tej zgodovinski bitki niso bile potopljene ali kakorkoli sicer poškodovane.

Odločilni japonski uspehi so vplivali na vojskovanje anglosaksonskih sil kakor sledi:

Čete izkrcane na angleškem severu otoka Borneo, smatrajo kot težko ogrožanje Sumatre, Jave in Avstralije. Tako je izjavil bivši avstralski ministrski predsednik Menzies v parlamentu v Canberri (glavnem mestu Avstralije) med drugim: »Sedaj bo Avstralija spoznala pekel moderne vojne. Avstralci se borijo za svoje življenje. Prišel bo čas, ko se bodo morali boriti na lastnih tleh in v lastnih mestih.«

Vznemirljive vesti, ki prihajajo iz Vzhodne Azije, pač ne bodo dvignile vojne razpoloženja v Angliji in v Ameriki. Po japonskih uspešnih podvigih na Havaju bosta v Ameriki zavladala globoko razočaranje in še večja zaskrbljenost.

1. Ameriška in angleška mornarica sta se morali po osemndnevni borbi odpovedati kontroli pacifiškega vodovja. Sedaj so Japonci neomejeni gospodarji Tihega oceana.

2. Anglosaške sile ne morejo vzpostaviti izhodiščnega stanja. Japonci namreč operirajo pod mornariško zaščito tudi na suhozemlju in v zraku s tako premočjo, da jo zamorejo Amerikanci in Angleži opazovati brez moči in sredstev, ki naj bi to prodiranje zaustavili. Stojimo na začetku odločitve, ki je ne moremo niti slutiti.

3. Kakor je sporočil ameriški vojni

minister Stimson, so bile ameriške vojne dobave za Anglijo ustavljene s takojšnjo veljavnostjo. Ponovno pošiljanje vojnega materiala ni možno vse dotlej, dokler ne bodo nadoknadene izgubljene bojne ladje. Mimo tega je Stimson izjavil, da bodo Amerikanci sedaj najprej pregledali svoje zaloge.

4. Anglija in Amerika nista več v stanju, zaustaviti prodiranja Japoncev na Filipinih, na Malaji, Borneu ali pred Hongkongom.

V Londonu je nastalo pod poraznim vtisom takih izgledov vprašanje: Kaj je za Anglijo važnejše: braniti perzijski petrolej pred Nemci ali pa vzhodnoindijski petrolej pred Japonci? Tu se šele vidi, v kako situacijo sta prišli Anglija in Amerika vsled vojne politike prezidenta Roosevelta. Nazaj ne morejo več, kajti sedaj padajo popolne odločitve!

Angleški napad na Portugalski Timor

Novo nasilje - Otok so zasedle angleške, avstralske in nizozemsko-indijske čete - Veliko razburjenje na Portugalskem

Četrtek, dne 18. decembra, so angleške, avstralske in nizozemsko-indijske čete nasilno zavzele portugalski del otoka Timor. Uvod k temu nasilju je bila propagandna laž, da so se Japonci polastili portugalske kolonije Makao. To laž so takoj zanikale japonske in portugalske uradne vesti. V Lizboni je nastalo radi flagrantnega kršenja portugalske nevtralnosti s strani Angležev veliko razburjenje. V japonskih vladnih krogih najostreje

obsojajo angleško početje ter ugotavljajo, da je Anglija na sličen način kršila tudi nevtralnost Irana in Irana (Perzije), češ, da je morala tako postopati, da bi se ubranila morebitnega ogrožanja.

Nasilna zasedba portugalskega pacifiškega otoka Timor je akt samovolje, kakor je skoro ne poznamo v sedanji angleški politiki. Pod ubornimi pretvezami je Anglija potegnila nadaljnjo nevtralno državo v vojno vrtinec. Kakor v slučajih norveške, holandske, belgijske, grške in jugoslovanske nevtralnosti, je sledila kršitev prava s strani tistih, ki stalno zahtevajo, da se bore v tej vojni za svobodo in suverenost malih narodov. Zasedba Timorja so Angleži pripravljali že dolgo časa. Že dolgo pred pacifiškim konfliktom so bile razširjene vesti, da bi želela angleška vlada vzeti portugalski del otoka Timor pod svojo zaščito. Kmalu nato so razširili Angleži vest, da si nameravajo Japonci na portugalskem delu Timorja zgraditi letalsko bazo. V komentarjih so dali razumeti, da Anglija in Amerika kaj tekega ne bi trpeli. Trditve, da se hočejo Japonci polastiti Timorja, je bila iz trte izvita. Ravno številne japonske akcije zadnjih dni so pokazale, da Japonci na Timorju niso imeli nikakih namenov. Ako bi bil Japoncem Timor važen in če bi bili imeli o pravicah malih narodov iste pojme kakor Angleži, bi bili lahko pobasali imenovani otok pred nosom Angležev in Amerikancev. Zgodovina dokazuje, da Japonci portugalske kolonije Makao niso zasedli, čeprav bi bili imeli koristi iz strateškega vidika za zavzetje Hongkonga. Prav tako je dejstvo, da so Angleži vkorakali v Ti-

PK-Aufnahme:

Kriegsbericht Kirsche (Wb.)

Die Spitze der deutschen Stoßtrupps in den Befestigungsgräben des eroberten Forts Balakawa vor Sewastopol

PK.-Aufnahme: Kriegsberichter Trautvetter (Wb.)

Schneetaxi des Landsers. Der Beförderung aller Art Lasten, wie Munition, Proviant, Brennholz usw., dient der Panjeschlitten, gezogen von kleinen, struppigen, aber zähen und ausdauernden Pferden

Kaj je s konferenco

v Rio de Janeiru ?

Po poročilih, ki so prispela v Rim, je Rooseveltova vlada predložila ibero - ameriškim državam predložitev panameriške konference, ki naj bi se bila po prvotni zamisli vršila v prvem tednu meseca januarja 1942. Vsekakor obstoja verjetnost, da je ta predlagana predložitev v zvezi z nujno nastalimi protislovji v držanju ibero-ameriških držav, ki zavzemajo napram severoameriškim spletkam različna stališča. Nobenega dvoma pa ne more biti o tem, da zasledujejo Zedinjene države Severne Amerike svoje posebne cilje zlasti v dveh točkah: 1. glede kontrole nad ibero-ameriški mornaricami in 2. glede pridobitve novih oporišč v Ibero-Ameriki.

Ibero-ameriške mornarice posedujejo skupno 65 vojnih ladij. Med njimi se nahaja pet bojnih ladij s skupno 200.000 tonami. Tri četrtine te tonaže se nahajajo v Atlantiku. Kar se pa tiče druge točke severoameriškega programa, so v Washingtonu že namig-

morju, ne da bi imeli za to politično ali vojaško najmanjšega povoda. Angleški napad je tokrat veljal področju države, ki jo je imenoval angleški kralj v svoji zadnji poslanici portugalskemu prezidentu »najstarejšo in zvesto prijateljico Anglije«. Dejstvo, da se je tega nasilja udeležila tudi holandska emigracijska vlada v Londonu, jo karakterizira kot politično vlačugo najnižje vrste. Morda je zasledba portugalskega Timorja samo predigra še večje zarote po vzoru angleških podvigov v Iraku in Iranu.

nili, da bodo zasedle ameriške čete najmanj Francosko Gujano ter oba otoka St. Pierre in Nicolo. Tudi oblika za nameravano okupacijo je že določena: Zedinjene države bodo izvedle okupacijo za iberoameriške države. Tozadevno pa potrebujejo Zedinjene države vsaj formalni pristanek ibero-ameriških vlad. Ta pristanek naj bi se rodil na vseameriški konferenci v Rio de Janeiru. Dosedanji težki udarci, ki jih je prejela ameriška vojna mornarica s strani Japoncev, je sicer Iberoamerikancem pojasnila tudi senčne strani ameriške propagande, toda Severna Amerika ima v rokah velika sredstva gospodarskega pritiska, ki bi utegnili določiti nehanja in dejanja ibero-ameriških držav.

Stukas in der Marmarica-Winterschlacht

Von Kriegsbericht R. W. Billhardt.

PK. In der großen Winterschlacht in der Marmarica sprechen die deutschen Stukas ein entscheidendes Wort mit. Die Briten erkannten diese Gefahr und machen es unseren Kampffliegern wahrlich nicht leicht. Der Stuka-Einsatz trifft auf immer stärker werdende Abwehr auf verstärkten Jagdschutz und vervielfachte Flakabwehr — und doch werden die entscheidenden Stellen der Briten immer wieder angegriffen. In dem wilden Durcheinander des Wüstenkrieges haben sich allmählich doch Schwerpunkte gebildet, es entwickelte sich langsam so et-

was wie ein Liniennetz. Nervenstränge und Kraftlinien des britischen Vorstoßes werden sichtbar — sie werden erkannt und gegen sie richten sich die harten Schläge und Stöße der deutschen Kampfflieger. Die gesteigerten Abwehrmaßnahmen der Briten beweisen nur die Wirksamkeit der Stuka-Angriffe.

An einem bestimmten Punkt der südlichen Marmarica sammelten sich tausende und abertausende Fahrspuren. Hier, wenn auch weit verstreut, fanden wir immer wieder große Pulks. Zumeist Lastwagen und gepanzerte Fahrzeuge, weniger Panzer und Spähwagen. Einmal, zweimal, viele Male griffen die Stukas dort an. Immer deutlicher wurde, daß dort im Qualm der krepierenden Bomben und in den riesigen Staubwolken nicht nur Sand und Steine auseinanderflogen, wenn wir angriffen, sondern britische Fahrzeuge, Lastwagen mit Benzin, mit Wasser, mit Verpflegung, mit Munition, Lastwagen mit Infanterie und Fahrzeuge, beladen mit den tausenderlei wichtigen Dingen, die nötig sind, um den Wüstenkrieg zu führen. Im Niederstoßen und bei Schießanflügen erkannten Stuka-Flieger Kommandowimpel britischer Stäbe, sie erkannten Funkstellen, Kommandozelte. Hier lohnte es sich also doch für uns.

Große Zähigkeit und wilde Erbitterung.

Immer wieder griffen wir ein. Eine Gruppe, zwei Gruppen, drei Gruppen. Weiß der Himmel, woher auf einmal die Menge Stuka herkam, die plötzlich in den afrikanischen Krieg eingriffen! Und Jagdschutz gab es! Da fegten wie die Irrwische die Me 109 umher, die Me 110 rauschten mit Bomben, Kanonen und Maschinengewehren hinter uns drein. Neben und über uns brummt treu und immer dicht bei uns die Italiener, die Fiats und Macchis, ohne die wir hier unten schon manchmal böse mitgenommen worden wären.

Der Tommy weiß sich zu wehren. Er verteidigt dieses Zentrum seiner Nachschublinien mit großer Zähigkeit und manchmal mit wildester Erbitterung. Manchmal setzte er uns 50 oder 70 oder noch mehr Jäger entgegen. Nur geschickte Verbandsführung und die starke Jagdabwehr deutscher und italienischer Jäger führte uns sicher ans Ziel und kämpfte uns den Weg zurück wieder frei. Kaum eine Maschine, die nicht die Spuren dieser Kämpfe trägt, kaum ein Bordgeschütze, der nicht zum Schuß gekommen wäre, kein Flugzeugführer, der nicht im wilden Taumel des Abwehrfliegens zeigen mußte, was er auf der Stuka-Schule gelernt hat. Aber kein solches Zusammenstoßen in der Luft ohne englische Verluste und mit — man soll es nicht verschreiben — nur wenigen Verlusten an Maschinen bei uns und in unserer Stukagruppe nur eine Besatzung in Verlust.

Zusammenhalten — das lernt man in Afrika.

Freilich, zusammenhalten, das lernt man hier unten rasch. Und zusammengehalten wird eiserne im Verband, zusammengehalten erst recht, wenn es einen von uns erwischt hat!

Die gesamte leichte und mittlere Flak, die der Brite seinen Brigaden mitgegeben hatte, ist jetzt zusammengezogen worden zum Schutz der großen Pulks, die wir immer wieder angreifen. Ja, mitten in der Wüste neben den großen Flugplätzen sind Jagdflugplätze behelfsmäßig eingerichtet worden, um die deutschen Stuka abzufangen. Die Abwehr ist also noch immer verstärkt worden. Die Stuka nehmen es

als Bestätigung für die Wirksamkeit ihrer Angriffe und greifen erst recht an.

»Schon im Anflug kurz vor dem Abkippen«, so erzählt E., der temperamentvolle und schneidige Bayer, »sah ich lange Staubfahnen, die ganz plötzlich wie abgeschnitten stehen blieben. Da wußte ich schon, daß Jäger hoch gingen. Sie kamen so schnell hoch, daß wir sie noch im Sturz vor uns hatten. Drei Curtiß legten mir eine Feuersperre vor, aber ich kam noch zum Wurf, und beim Abschwung flog ich seitwärts in die Wüste. Unseren Verband verlor ich dabei, und mutterseelenallein zog ich heimwärts. Währenddessen stürzten sich die Jäger auf die Gruppe, so daß wir nichts mehr abbekamen. Nach einer Weile sah ich dann unseren Verband weit voraus. Ich überflog noch eine englische Kolonne, hielt mit den Maschinengewehren kurz hinein und suchte dann Anschluß.

Treue Waffenkameradschaft.

Kurz darauf sah ich vor uns ziemlich weit hinter unserem Verband einen Stuka niedergehen. Ich landete glatt und setzte mich gleich daneben. Hinter uns saßen alle drei, aber es ging ganz gut. Fünf italienische Jäger, die kurz nach meiner Landung angelegt kamen, flogen Sperre und deckten den Stab. Ich kam gut ab, denn die Wüste war da ziemlich eben und, von den fünf Macchis ganz dicht beschützt, flogen wir nach Hause. Wie es ohne die Macchis geworden wäre, weiß ich nicht. Auf die lasse ich nichts kommen, sie sind großartige Kameraden. So spiegeln sich im Großen und im Kleinen, innerhalb der Verbände und in der Leistung des einzelnen, die erbitterten Kämpfe, mit denen die deutschen Stuka ihren Teil beitragen zu der großen Winterschlacht in der Marmarika.

O nekdanji in današnji policiji Nemčije

V bivši nemški zvezni državi so se nekateri dežele, ki so imeli lastno samostojno policijo, razvile v države. Država ali Reich sam pri tem ni imel nikakšnega vpliva na policijske zadeve. Tudi država Bismarck-a ali takozvani II. Reich ter weimarska država nista mogli omejiti oblast policije zveznih držav v korist države ali Reich-a. Šele Führer-ju je uspelo ustvariti oblast državne policije, ki se imenuje Reichspolizeihoheit. To se je uredilo z zakonom o novi zgraditvi države z dne 30. jan. 1934. Ta datum je torej rojstni dan nemške državne policije ali policije Reich-a. Država je pa takoj s prvo odredbo o novi zgraditvi države z dne 2. febr. 1934 prenesla pravico izvajanja državne policijske oblasti na dežele. Deželne oblasti vršijo torej policijsko oblast po nalogu in v imenu države. Pri tem so še poedini deželni policijski zakoni do izdaje enotnega državnega policijskega zakona — v kolikor se jih kot nacionalsocialističnim načelom nasprotujočih že ni razveljavilo — še vedno v veljavi. Bodoče državno policijsko pravo bo na vsak način vse določbe policijske zakonodaje dežel, ki so se v praksi uveljavile in stojijo na podlagi nacionalsocialističnega svetovnega nazora, uporabilo ter pri izdelavi toza-

PK.-Aufnahme: Kriegsbericht Lehr (Wb.)

Meldereiter unterwegs

devnega zakona o državni policiji, upoštevajo.

Izraz »policija« je grškega izvora in pomeni »politeia«, to je javno delovanje, upravno delovanje kakega mesta ali države. Policija je torej nekoč pomenilo notranje delovanje uprave. V 18. stoletju je Nemčija imela policijsko državo, to je vladajoče kneze ter mero-dajne korporacije mest v državi, ki so vladali neomejeno, izvajajoč policijsko silo brez ovir. V modernih državah je pa naloga policije, da skrbi za vzdrževanje javnega mira, varnosti in reda s preprečevanjem nevarnosti in odstranjevanjem že pojavljenih motenj.

Javna varnost je zaščita splošnosti pred škodo, ki ogroža obstoj ali ovira delo države in njenih ureditev. Nadalje zaščita življenja in zdravja ter svobode in časti državljanov, njihove lastnine in premoženja. Javni mir ali javna varnost pomeni, onemogočiti morebitne nemire prebivalstva. Najtežje delo policije je varovanje javnega reda. Zaščita javnega reda zavzema posebno udušenje vsega, kar bi nasprotovalo vladajočim, etičnim in socialnim predpisom.

Policije je tri vrste. 1. Varnostne in upravne, 2. Redne in posebne ter 3. državne in občinske.

Varnostna policija čuva državo in njene ureditve, državljane in njihovo svojino pred napadi in poškodbami. Njena naloga je tudi, preprečiti kazniva dejanja. Njen delokrog zavzema tiskovne, društvene, zborovalne in politične policijske zadeve, nadalje policijske prijave, evidenco tujcev, cestno-prometne policijske zadeve in budnost nad morebitnimi berači in klateži.

Upravna policija vzdržuje javen red in varnost v okvirju gotovih upravnih področij, kakor na primer stavbena, požarna in obrtna policija ter zdravstvena, lovski in rudarska.

Redno policijo izvršujejo redne poli-

cijske oblasti. To so državni namestniki (Reichstatthalter), deželni svetniki (Landrat), v mestnih okrožjih višji župani ter župani. Delokrog so ji v splošnem vse policijske oblastne naloge. Posebna policija se uporablja na posebnih področjih. Tako obstoja tudi gozdarska in zračna policija.

V načelu je vsako policijsko delovanje državno. Državna policijska dela pa ne opravljajo povsod državni organi, temveč deloma tudi občinski. Po večjih mestih ter v važnih krajih vodijo policijsko oblast policijski direktorji in policijski predstojniki, v malih krajih pa občinski organi.

Najvišji policijski organ je Reichsführer SS und Chef der deutschen Polizei (državni vodja SS in šef nemške policije). On je vsem policijskim uradnikom predpostavljen. Z odlokom Führer-ja o postavitvi šefa policije se je na ta najvišji policijski položaj postavilo dne 17. 7. 1936 Heinrich Himmler-ja. On je osebno podrejen državnemu notranjemu ministru in ima pravico, udeleževati se vladnih sej, če ima vlada zadeve njegovega delokroga in delovanja na dnevnem redu. Njegovemu uradu sta priključena dva glavna urada. Urad za policijo reda (Ordnungspolizei) in urad za varnostno policijo (Sicherheitspolizei). Urad za policijo reda zajema varnostna policija (Schutzpolizei), orožništvo in občinsko policijo. Varnostno policijo ali Sicherheitspolizei pa tvorita državna policija (Staatspolizei) in kriminalna policija (Kriminalpolizei).

Obnova Srbije

Kakor poročajo »Münchener Neueste Nachrichten«, pripravlja srbska vlada načrt za reorganizacijo države. V prvem odbodju, ki se razteza do 1. januarja 1942, naj bi se uničili zadnji ostanki komunističnih tolpe. Druga etapa naj bi služila delu

za obnovo Srbije. Celokupno ozemlje Srbije bodo razdelili na 17 okrožij. Na čelu vsake občine se bo nahajal vladni komisar, kateremu bo pomagal pri delu po en častnik. Zandarmerijo bodo postavili na novo podlago.

Kakor je razvidno iz nameravane akcije, je komunistično banditstvo, ki je motilo stabilizacijo razmer in zlasti tudi gospodarstvo, že v pojemanju. Likvidacija preostalih gnezdišč komunističnega odpora v Srednji Srbiji se izvaja z uspehom.

Ministrski predsednik general Milan Nedić je pred kratkim ugotovil, da sta se varnost in red zopet povrnila v Srbijo. Dejal je, da veruje v srbski narod in njegovo življensko moč ter da je prepričan o njegovi ozdravitvi. Nedić je pozval vse Srbe k edinstvu, da bo Srbija zamogla svoje rane zaceliti. V bodoči Srbiji mora biti za vse ljudi stanovanja, kruha in dela. »Lažejo vsi tisti«, je rekel general Nedić, »ki vam stalno prišepetujejo, da so Nemci naši sovražniki. Treba nam je samo pokazati našo dobro voljo in prepričan sem, da nam Velika Nemčija svoje pomoči ne bo odbila. Nemčija ni bila nikdar naš sovražnik in nas tudi danes ne sovraža«.

Tokio

Nekdanje mesto Yedo, kar se izgovarja »edo«, od leta 1929 O-Tokyo ali Veliki Tokijo so ustanovili leta 1456 in je od leta 1869 glavno in vladno mesto Japonske. Beseda Tokijo pomeni po našem vzhodno glavno mesto. L. 1923. je veliki potres ter povzročil ogromni požar to mesto večinoma uničil, ki so ga pa pridni, delavni in žilavi Japonci že do leta 1929 skoraj popolnoma obnovili. Temu je sledila priključitev 84 okoliških občin in tako je danes Tokijo mesto šest milijonov prebivalcev in največje mesto japonskega cesarstva. Mesto, ki leži ob Sumidagavi in Tokijskem zalivu, je važno železniško izhodišče in ima 13,6 stopinj povprečne letne temperature.

Notranjost Tokija leži deloma v nizini čez katero so zgrajeni kanali in jo nazivajo Sifamahi, deloma pa tudi na 30 metrov visoki terasi Jamate. Mesto je razdeljeno v okraje. Osrednje mesta tvorijo mestni okraj Kojimahi s cesarjevo palačo, Hibija-parkom in državnim Tajkokuca-gledališčem.

Tokijo je sedež vseh ministrskih palač, univerze, vojaških, trgovskih, tehniških, rudarskih, mornariških in ostalih visokih šol, mnogih knjižnic itd. Ima tudi botanični in živalski vrt, vojni in mornariški muzej ter nad 30 gledališč.

V mestu je tudi mnogo industrije. Tovarne svile, bombaža, porcelana, kemičnih izdelkov, emajla, strojev, živil, usnja, filmov, ladjedelnice itd. so na vidni. Mestni promet opravljajo ulične in podcestne železnice. Morska luka Tokija je Sinagava. Letališče je v Kasumigauri, ki leži severozahodno od Tokija.

Božična dreva

Postavljanje okrašenih in z gorečimi lučmi razsvetljenih smrek ali jelk je ljudski običaj ali navada, ki ima svoj izvor v indogermanskih žegah. Taka drevesa so indogermanska plemena postavljala pri velikih slavnostih navadno zelena, večje tudi cvetoča, ali pa samo vence iz drevnih vej in gran. Okrašeno drevo jim je bilo nekakšen dober začetek ali završetek leta. Namestili so jih na glavnih trgih, hišah ali veseljenih prostorih.

Stari Rimljani so ob vsakem novem letu okrašali lavorjeva in oljkina drevesca ali veje, medtem ko so se stari Germani v to svrhu posluževali bolj jelk, jelkinih vejic in umetnih drevesc.

Takozvano božično drevo, okrašeno in z lučkami razsvetljeno, postavljeno po današnjih pojmi, pred 17. stoletjem po našem štetju ljudstvo na področju Nemčije še ni poznalo. V 17. stoletju se je tu in tam tako drevo že opazalo in sicer brez lučk. Šele v 18. stoletju so ljudje začeli taka drevesa tu in tam z lučkami razsvetljevati, kar se je tekom sto let tako posplošilo, da so v 19. stoletju vsako božično drevo opremili s svečkami. V nekaterih krajih Nemčije kakor na primer okrog gorovja Erzgebirge v deželi Sachsen so okrog leta 1800 začeli postavljati takozvano božično piramido. V drugih krajih, posebno v Ostfriesland-u pa nekakšna božična stojala.

Na Spodnjem Štajerskem poznamo šego postavljanja okinčanega božičnega drevesa ravno tako dolgo, kakor v ostalih delih nemške zemlje. Spodnja Štajerska je živila pod kulturnim vplivom zapada in se je tudi ta navada v naših krajih vdomačila. Kakor naše spodnještajerske ljudstvo, tako poznajo tudi kraji Ostmark-e, Bayern ter sploh dežele, ki ležijo v Alpah in drugod, razen božičnega drevesa tudi postavljanje božičnih jaslic. To je za dvig ljudske umetnosti celo koristno, ker je izdelovanje takih jaslic domače ročno umetno delo, ki je po nekod doseglo pravo umetniško višino.

Sina je videla in umrla . . .

Bilo je na božični večer leta svetovne vojne 1916. V skromni kmečki hiši, ki je stala v prijaznem kraju lepe Spodnje Štajerske, se je malokmečka družina žalostnih in zaskrbljenih obrazov zbirala okrog bolniške postelje, kjer je vzdihovala težko bolna mati. Bila je to visoko v letih stoječa vdova, ki je svoj življenjski večer preživljala pri svojem edinem, takrat v svetovni vojni na bojišču se nahajajočem sinu, ki se že več tednov ni oglasil. Sinaha in otroci so bolniku po svojih močeh stregli in se trudili olajšati mu dolge in grenke bolezenske ure. Bolezen je takrat v svojem razvoju dosegla najbolj kritične trenutke. Zdravnik, ki je svojce opozoril in pripravil na najhujše, je pred mrakom zapustil hišo z naročilom o dajanju olajševalnih sredstev.

Bolnica je, kakor je navada v takih primerih ko se bliža zadnja ura, bila duševno izredno prisebna. Neprestano je med jokom in stokom govorila in se bavila s sinom-edincem. Trdila je, da se mu na fronti ni ničesar zgodilo, češ, živ in zdrav je ter da pride še ta bo-

žični večer domov na dopust, da ga bo zadnjikrat videla — in nato umrla. Vsi poskusi družine, spraviti mater na druge misli, so se izjalovili. Kadar ji je bolezen povzročala posebno hude bolečine, je na vso moč klicala svojega sina po imenu. Bil je to božični večer s smrtno nevarno bolnico. Nesreča z boleznijo jim je kvarila božično razpoloženje. Troje otrok, ki so stajno povpraševali po svojem ateku, ker ga je stara mama klicala, je boječe povpraševalo, če atek res pride domov.

Dolge žalostne nočne ure so se bližale polnoči. Bolno mater so čuvali in negovali, ona je pa neprestano govorila in povpraševala za svojim edincem, ki pride, da ga še enkrat vidi in se od njega poslovijo. Videlo se je, da so življenjske moči začele bolnika zapuščati. Nikdo se ni oddaljil od bolniške postelje. Obrazi vseh so govorili o velikosti dogodka, ki je bil neizogiben. Kakor gora jim je ležala na srcih skrb za življenje drage matere in babice ter za usodo moža in ateka, ki je na bojišču že tudi lahko padel.

Ko je pa mati za par minut zatisnila

UMNI KMETOVALEC

O gnojenju in gnojilih

Pravimo, da so rastline živa bitja, tako kot človek in živali. Živa bitja pa se od neživih stvari ločijo bistveno tudi v tem, da jim je za obstoj potrebna hrana. Vendar je v tem oziru med živimi bitji razlika: Človek uporablja za svojo hrano pretežno samo druga živa bitja, živali in rastline, ali, kakor navadno pravimo, človek potrebuje mešano živalsko-rastlinsko prehrano. Živali so glede hrane raznovrstne: poleg takih, ki se hranijo izključno z mesom drugih živali in ki jih imenujemo roparice ali mesojedke, najdemo živali, ki uživajo samo rastline za svojo prehrano, so torej rastlinojedke; mnogo živali pa je, ki jim ugaia mešana živalsko-rastlinska prehrana, enako kot človeku.

Rastline pa, razen nekaterih izjem, črpajo svojo hrano iz nežive snovi. Vendar je tudi njih hrana prav raznovrstna in jo rastline jemljejo deloma iz zemlje, deloma iz vode, deloma iz zraka.

svoje zmučene oči, se iz hladne zimske noči izpred hiše slišijo težki moški koraki, ki so celo družino pretresli. Umirajoča stara žena se je vzdramila in začela klicati ime svojega sina. V istem trenutku pa tudi že nežno potrka na hišno okno krepka roka. Znan glas domačega gospodarja, sina bolne matere, moža ljubeče žene ter očeta drobnih otrok, ki prosi, da bi mu odpri, se čuje v hišo. Skoraj vsi mu hitijo odpirati. Mož v uniformi frontnega bojevnika vstopi, pozdravlja in stiska svoje najljubše. Težko bolni umirajoči materi, na katero so v teh trenutkih skoraj vsi pozabili, je pa pri pogledu na svojega težko in željno pričakovanega otroka bolezen skoraj popolnoma odlegla. V dno srca ganljivo se je pozdravila s svojim otrokom, zagotavlja mu, da je čakala na njega v popolni veri, da pride. Sedaj, ko ga je videla in se prepričala, da je živ in zdrav, bo pa rada v miru in lahko umrla. Predno jo je sin zamogel potolažiti, se je bolnica nekoliko zvrnila — in ni je bilo več. Zaspala je za vedno, držeč svojega, iz fronte vrnivšega sina za roko.

V času, ko so se po drugih hišah po vselem božičevanju že pripravljali zadovoljni k miru in počitku, so v tej hiši nesreče in smrti, pred božično drevo, ki so ga otroci kljub vsemu preskrbeli, postavili mrtvaški oder.

Iz zraka dobivajo rastline predvsem ogljik, to je snov, ki jo v trdni obliki predstavlja n. pr. oglje in premog, ki pa se nahaja v zraku v obliki plina. Ogljikovi plini se tvorijo pri dihanju ljudi in živali, pri gorenju in pri gnitju mrtvih teles nekoč živih bitij: ljudi, živali rastlin. Rastline pridobivajo ogljik iz zraka v svojih zelenih delih, predvsem v listih, s pomočjo sončne svetlobe in klorofila, to je snovi, ki daje rastlinam zeleno barvo. Čimveč zelenih delov, listov, ima rastlina, tem več ogljikove hrane lahko vsrka. Spodbiranje zelenega listja torej rastline (n. pr. pesa!) slabi.

Dve nadaljnji vrsti svoje hrane dobivajo rastline iz vode. Ti dve sta: kisik, snov, ki jo v kislinah občutimo kot kislino, ki pa je tudi sestavni del zraka in vode, in ki v vsem stvarstvu omogoča in pospešuje dihanje, gorenje, gnitje — torej: življenje in smrt. V zvezi z vodikom — to je snovjo, ki daje ognju toploto, ki pa je obenem tudi sestavni del vode, odtod ime, — in že omenjenim ogljikom tvori kisik sladkor, škrob in lesovino ali celulozo, ki so vse samo različne oblike ene in iste snovi.

Zrak in voda dajeta torej rastlinam največji delež hrane. Zato je rast rastlin predvsem odvisna od tega, da li se morejo rastline te hrane posluževati. Zraka je sicer za rastline vedno dovolj na razpolago, toda rastline lahko jemljejo iz nje ga ogljik le ob sončni svetlobi. Zato opazimo, da ob deževnem vremenu, ko ni sončnih dni, rastline nikamor ne zrastejo, četudi imajo vode in gnojil na pretek. Vendar kmetovalec žal ne more neposredno pospeševati pridobivanja ogljika in s tem rasti rastline.

Vode imajo rastline v naših krajih, z izjemo sušnih let, navadno dovolj. Da jo morejo rastline srkati iz zemlje, je potrebna toplota. Zato homo razumeli, zakaj rastline najbujnejše uspevajo, ako jim je v obilni meri na razpolago voda in toplota. Pospeševanje rasti rastlin s pomočjo umetnega dovajanja vode in toplote je temelj vrtnarstva. Kmetovalec pa na količino toplote vplivati ne more, medtem ko je dovajanje vode, namakanje, le tu in tam mogoče. Pač lahko kmetovalec vpliva na ohranitev vode, ki se v zemlji že nahaja. Taki postopki so n. pr. globoko jesensko oranje, pogosto rahljanje vrhnje plasti zemlje spomladi in poleti, kar preprečuje izhlapevanje vode.

Tretji, po količini najmanjši del svoje hrane pa dobiva rastlina iz tal, iz zemlje. To je oni del rastlinske hrane, ki od rastline ostane, če jo sežemo in ji v navadnem življenju pravimo pepel.

Znanstveniki so že zdavnaj raziskali, kakšne snovi rastlinski pepel vsebuje in so ugotovili v njem snovi, ki se z znanstvenimi imeni nazivajo: kalij, fosfor, apno, žveplo, magnezij, železo, silicij in večsih tudi mangan. Nič ne de, če vseh naštetih snovi ne poznamo; rastlinam so — razen prvih treh — potrebne v tako malih množinah, da jih ne bo nikoli v zemlji zmanjkalo ali primanjkovalo. Zato pa so za kmetovalca tem važnejše tri snovi, ki smo jih najprej imenovali: fosfor, kalij, apno. Te tri snovi tvorijo namreč bistveni del gnojil, s katerimi pospešujemo rast in pridelek rastlin. Temelj gnojenju rastlinam je namreč prav enostaven in lahko razumljiv cilj: spraviti vse sestavne snovi

rastlinskega telesa — to se pravi njihovo hrano — nazaj tja, odkoder jih je rastlina vzela, in na ta način omogočiti, da bo na dotičnem mestu rastlina spet lahko rasla. Saj moramo tudi sod, iz katerega smo vino izpili, spet napolniti, da ga moremo znovač nastaviti.

Pri rastlinah računamo takole: Kar je hrane vzela iz zraka, za to nam ni skrb. Četudi mi žito, sladkor in druge različne rastlinske dele, ki vsebujejo ogljik, shranimo ali odpeljemo Bog ve kam, prihaja po drugi strani z dihanjem, gorenjem in gnitjem v zrak vedno dovolj ogljika za rastlinsko hrano.

In kar je rastlina dobila hrane iz vode — tudi za to nismo v skrbeh, da bi jo morali v škafo nositi nazaj na njivo. Saj vsled toplote vedno izhlapeva v zrak in pri gorenju ter dihanju živih bitij vedno nova nastaja — v obliki dežja, snega, rose in slane pa se vrača nazaj v zemljo.

Torej ostane umnemu kmetovalcu samo še skrb, da vrne zemlji ono rastlinsko hrano, ki jo je dobila rastlina iz zemlje. S tem namreč, da je kmetovalec odpeljal travo s travnika, žito z njive, je namreč grešil proti večnemu krogotoku življenja. Če bi n. pr. ostala trava leto za letom na travniku, bi ga nikoli ne bilo treba gnojiti: lamska trava bi strolnela oz. segnila in bi iz nje nastal gnoj za letošnjo.

Kmetovalec pa potrebuje rastline za svojo in svojih domačih živali prehrano, zato odvažja travo s travnikov, pridefke z njiv in jih tako leto za letom obubožava. Edino to, česar od rastlin človek in živali za svojo hrano ne potrebujejo, česar ne prebavijo, edino ta ostanek, ki mu pravimo odpadki ali gnoj, vrača kmetovalec v obliki naravnih gnojil zemlji nazaj.

Naravni ali hlevski gnoj vsebuje v precejšnji količini fosfor, kalij in vse druge snovi, ki smo jih našli v pepelu, vsebuje pa razen tega še neko snov, ki je v pepelu ne najdemo, ki pa daje vsem naravnim gnojilom poseben, za nas ljudi neprijeten duh: to snov imenujemo dušik, ker nas njen duh »duši«.

Dušik ovohamo iz istega vzroka, iz katerega ga v pepelu ne najdemo: ker pri razpadanju mrtvih živih bitij, torej tudi rastlin, najhitreje uhaia nazaj v zrak, kjer je njegovo pravo mesto, saj tvori štiri petine zračne mešanice. V rastlinskih in živalskih telesih pa se dušik nahaja v obliki beljakovin, ki se ločijo od sladkorja, oz. škroba vprav v tem, da vsebujejo poleg ogljika, vodika in kisika tudi še dušik. Ime so dobile beljakovine po jaječem beljaku, ki je skoraj čista beljakovina. Mnogo beljakovin vsebuje meso živali in človeka ter seme rastlin. Drugi deli rastlin, n. pr. listje ali les, vsebujejo beljakovin le malo; edino izjemno tvori listje vseh »metuljnic«, od katerih so za nas najvažnejše detelje, grašice in fižol. Te rastline namreč lahko dobivajo s pomočjo posebnih glivic dušik tudi iz zraka, ne samo iz zemlje kot vse ostale rastline. Zato pa si tudi lahko privoščijo za zgradbo vseh svojih delov dragocene beljakovine v obilni meri. To delstvo nam pojasni tudi, zakaj so detelje in grašice tako redilna krma, fižol pa človeku tako izdatna hrana, ker vsebujejo obilo beljakovin. Enako nam dušikovo svojstvo, da rad uide v zrak, pojasni, zakaj ne smemo mli gnojla, niti gnojnice puščati na zraku. Temveč gnojnico odvažati v gnojnično jamo, gnoj na kupu tlačiti, na njivi pa takoj po raztrošenju podorati. In končno nam delstvo, da vsebujejo metuljnice obilo beljakovin, torej mnogo dušika, pojasni tudi, zakaj priporočajo strokovnjaki za zeleno

(Scherl-Bilderdienst-M.)

Der »Sandmann« kommt. Vor dem Schlafengehen hatte Mutti etwas vom »Sandmännchen« erzählt. Nun wartet der Kleine auf sein Kommen

gnojenje, to je za pridelovanje rastlin, ki jih nato podorjemo, vprav razne grašice, kakor nam lastnost metuljnic, da lahko črpajo dušik iz zraka, pojasni, zakaj deteljam in fižolu z dušikom ni potrebno gnojiti.

Naravni gnoj, to je hlevski gnoj in zeleno gnojenje vsebuje torej vsa štiri važna rastlinska hranila, ki jih rastline jemljejo iz zemlje in sicer: dušika, kalija in apna po približno pol odstotka, fosforja pa samo približno četrt odstotka. Morda smemo pripomniti še, da vsebuje hlevski gnoj za približno tri četrtine svoje teže — vode. Razen vode in omenjenih rastlinskih hranilnih snovi po tvori vsebino hlevskega oz. sploh naravnega gnoja (torej tudi zelenega gnoja, komposta in strniščnika) takozvana organska snov, ki se v zemlji spremeni v sprstenino ali humus. Humus je važen iz dveh vzrokov: prvič, ker predstavlja hrano živim bitjem, bakterijam, ki ga razkrajajo in s tem povzročajo, oz. omogočajo najrazličnejše spremembe v zemlji; drugič pa zato, ker dela humus zemljo rahlejšo.

Iz navedenih vzrokov hlevskega, oz. naravnega gnoja nikdar ni mogoče popolnoma nadomestiti z umetnimi gnojili, če tudi vsebujejo dušik, kalij, fosfor in apno v večji količini kot hlevski gnoj.

Hranilne snovi, ki jih hlevski gnoj vsebuje, so dostopne za rastline šele potem, ko jih voda iz gnoja izluži, torej v vodi raztopljene. To nam da misliti, koliko redilnih snovi izpere voda iz gnoja predčasno ko ga dež izpira na gnojišču in morda še na njivil Pametno je torej gnojišča pokriti. Vendar mora biti gnoj stalno vlažen, ker sicer izgori, to je, dušik se že na gnojišču poslovi od ostalih sestavin in uide v zrak. Zato je potrebno gnoj zmakati, toda ne čakati na dež, niti uporabljati v ta namen gnojnice, ker jo je škoda: dušik namreč, ki ga tudi gnojilca predvsem vsebuje, se izgublja pri tem. In ker dušik iz gnoja oproščajo posebna živa bitja, bakterije, ki potrebujejo za življenje zrak, moramo gnoj na kupu tlačiti, da

iztisne, no z ak 17 njega in onemogočimo bakterijam preživetno delovanje.

Kar se posameznih vrst hlevskega gnoja tiče, omenjamo le, da vsebuje perutninski, ovčji in konjski gnoj več dušika (je bolj »vroč«) kot pa goveji, najmanj pa svinjski (ki je »mrzel« gnoj). Gnojica pa navadno vsebuje pol odstotka kalija, četrt odstotka dušika, fosforja pa le malenkost, pač pa do 10% humusa; ostalo je voda.

Zeleno gnojenje uporabljamo tam, kjer dovoz hlevskega gnoja ni mogoč. V ta namen zasejemo kakršnokoli metuljnico (detelje, grašice, lupino, bob itd.), ki jo nato podorjemo. Posebno prikladen je ta način gnojenja za vinograde v strmih legah.

Izmed naravnih gnojil omenjamo še kompost. Mnogi kmetovalci še ne vedo, kaj ta beseda pomeni, še več pa jih je, ki ne vedo, kako velikega pomena je kompost kot gnojilo.

Torej kaj je kompost? Mešanica smeti, raznih odpadkov, blata, listja, dračja itd., vse na en kup nanošeno; to mešanico pustimo par let na kupu preperevati, jo vsako spomlad in vsako jesen prelopatimo in vsaj enkrat ob tej priliki prmešamo tudi apna. Ko snovi na kupu toliko sprinijo, da postane iz njih enotna, rahla črna zemlja, je kompost dozorel in ga smemo uporabiti za gnojenje, predvsem travnikov, sadnega drevja in vinogradov. Posebna vrednost komposta je v tem, ker vsebuje mnogo humusa, katerega važnost in pomen smo že obrazložili.

Vprav dejstvo, da vsebujejo naravna gnojila vsa humus ali sprstenino, loči to skupino gnojil od druge skupne gnojil, ki jih skupno nazivamo umetna gnojila.

Ime izhaja iz načina pridobivanja. Medtem, ko namreč naravna gnojila spravljamo v zemljo nepredelana, v naravni obliki razpadajočih ostankov živih bitij, gredo umetna gnojila skozi tovarne, kjer z umetnimi postopki spravijo eno ali več rastlinam potrebnih hranilnih snovi v tako obliko, da jo morejo rastline v vodi raztopljeno izkoriščati.

Umetna gnojila pridobivamo iz raznih virov: pretežna večina izhaja iz rudnin, zato ta gnojila imenujemo tudi rudninska gnojila; nadalje pridobivajo umetna gnojila tudi iz kosti, iz okamenelih ostankov in odpadkov živali, končno pa tudi potom umetnega spajanja prvih; tem zadnjim pravimo »sintetična« gnojila.

Po vsebini za rastline hranilnih snovi delimo umetna gnojila v enostranska ali specialna, to je taka, ki vsebujejo samo po eno rastlinam potrebno hranilno snov,

nadalje v mešana gnojila, ki vsebujejo po dve ali celo tri oz. štiri rastlinam hranilne snovi; v poslednjem primeru imenujemo taka mešana gnojila tudi popolna gnojila. Enostranska umetna gnojila so predvsem:

a) Dušična, to je taka, ki vsebujejo rastlinam potrebno hranilno snov dušik. Od te vrste gnojil uporabljamo v teh časih predvsem apneni dušik, ki je z dušikom prepojen zmet karbid (karbid pa je spojina apna in premoga!) Čilskega solitra, ki je izvrstno dušično gnojilo, zdaj med vojno ni dobiti, enako ne raznih sintetičnih solitrov; edino sečnina, je še na razpolago. Neoljeni dušik vsebuje do 21% dušika, razen tega pa še okoli 62% apna.

b) Kalijeva gnojila so (razen lesnega pepela, ki je tudi dobro kalijevo gnojilo) različne kalijeve soli, ki vsebujejo višji ali nižji odstotek kalija. Za nas je najvažnejša 40% kalijeva sol, medtem ko uporabimo kajnita, ki vsebuje samo 12—15% kalija, radi visokih prevoznih stroškov ni priporočati.

c) Fosforna gnojila so pravzaprav najvažnejša, ker v zemlji fosforja, kot rastlinam potrebne hranilne snovi, najbolj primanjkuje. Zato pojejo naši kmetje že od nekdaj slavo »Tomaževi žlindre« (pravilno: Thomasovi moki), po kateri detelje in žita tri do štiri leta tako uspevajo. Tudi superfosfat, tako kostni kot rudninski je našim kmetom dobro znan. Manj uporabljajo razne kostne moke, medtem ko druga fosforna umetna gnojila, n. pr. guano ali ptičji gnoj, zaenkrat sploh niso dosegljiva. Thomasova žindra ima navadno 18—20% fosforne kisline in do 50% apna.

č) Apno dajemo zemlji kot enostransko gnojilo navadno v obliki napol ugašenega prahu žganega apna. Vsebujejo pa ga tudi razna druga gnojila, kot n. pr. apnov dušik, Tomaževa žindra itd. Zato bi ta gnojila smeli skoraj šteti že k drugi skupini, to je k skupini mešanih gnojil. Vendar navadno uvrščamo v to skupino le gnojila, ki imajo še poleg apna vsaj po dve rastlinam hranilne snovi. Najbolj znana gnojila te skupine so razni »Nitrofoskali«, ki vsi vsebujejo tako dušik (»Nitro-«), kakor tudi fosfor (»-fos-«) in kalij (»-kal-«). Tudi KAS vsebuje vse te tri snovi (K = kalij, A = dušik ali amonij, S = superfosfat).

Toliko naj bi si zapomnili vsi naši kmetovalci o gnojenju v obče in o posameznih vrstah naravnih in umetnih gnojil.

O načinu učinkovanja, o načinu uporabe in o potrebnih količinah umetnih gnojil za gnojenje posameznih rastlinam pa drugič!

Božične in novoletne pozdrave spodnještajerski domovini!

+ V Grazu pri gledališču Städtische Bühnen zaposleni nižje podpisani mizarji in delavci pozdravljajo svoje, prijatelje, znance in rojake širom Spodnje Štajerske, želeč jim vesele praznike in srečo v Novem letu: Josef Ogrinz doma iz Reichenstein-a šte. 88 pri Reichenburg-u. — Karl Resnik iz Mittenberg-a pri Lichtenwald-u. — Josef Fakin iz Droschanje pri Lichtenwald-u. — Martin Kroschel iz Oberhaselbach-a pri Reichenburg-u. — Johann Brenko iz Siegersberg-a (preje Blanza) šte. 7. — Alois Jankowitsch iz Prapretna 31 pri Gairach-u, Kreis Tüffer. — Franz Koroschetz iz Doropola pri Planini (bivša Dolenjska). — Josef Lontschar iz Siegersberg-a (preje Blanza) šte. 28.

+ St. Jakob bei Mixnitz (Steiermark). V tukajšnjem podjetju Magnesitwerk delujoči Spodnještajerci želimo vsem doma živčim rojakom vesel Božič in uspešno polno Novo leto: Alois Kosezt iz Littemberg-a pri Friedau-u, Johann Rop iz Nikolai-ja pri Friedau-u, Josef Bogscha iz Littemberg-a pri Friedau-u, Karl Niedorfer iz Libonia pri Friedau-u, Ludwig Kuster iz Obritsch-a pri Polstrau-u, Johann Mischko iz Schalofzen-a pri Polstrau-u, Johann Stermann iz Adrianzen pri Polstrau-u, Ferdinand Kretsch iz Polstrau-a, Ernst Munda iz Polstrau-a, Peter Kukowetz iz Mörendorf-a (preje Marxen) pri Pettau-u, Felix Hamerschak iz Monsberg-a pri Pettau-u, Josef Nowak in Franz Schekel-

schek iz Monsberg-a pri Pettau-u, Josef Anderluch in Jakob Kowatschitsch iz Ma-xau-a pri Pettau-u, Alois in Franz Ziserli iz Winterdorf-a (preje St. Urban) pri Pettau-u, Franz Kowatschitsch iz Stein-perg-a (preje Polenschak) pri Pettau-u in Ludwig Jambrowitsch iz Polstrau-a.

+ **Dresden (Sachsen).** Podpisani pre-seljenci iz Spodnje Stajerske, trenutno v preseljeniškem taborišču (Umsiedlungslager 90, Dresden A 28, Wallwitzstraße 20), želimo vsem Spodnještajercem vesele božične praznike ter srečo in zdravje v Novem letu! Družine: Josef Sikoschek, Johann Stingel, Michael Tschepin, Anton Schuschel, Franz Sinkowitsch, Andreas Sinkowitsch, Anton Kostanjschek, Johann Jakopina, Johann Kolar, Michael Wrenko, Alois Kuschner, Franz Potschiwauischek, Josef Gratschner, Franz Wunschek, Maria Tschater in ostale tukaj se nahajajoče družine.

+ **Kassel-Bettenhausen.** Vesele božične praznike in srečo v Novem letu želimo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem na Spodnjem Stajerskem: Franz Tschernjanitsch, Franz Zilet, Felix Stochetz, Franz Richtaritsch, Anton Zechola, Franz Domanjko, Josef Rantascha Friedrich Bru-men in Peter Nezog, vsi iz Eichmutter-dorf-a pri Bad Radein-u. Nadalje Mathias Marowitsch, Johann in Stefan Derwa-ritsch, Michael Wretschko, Jakob Feko-nja, Josef Horwat, Johann Wamberger, Johann Borkowitsch, Martin Geritsch, Jo-sef Futek, Franz Klementitsch in Jo-hann Markowitsch, vsi iz Bad Radein-a, Mathias Spilak, Franz Belak, Franz Kreis in Edi Bome iz Kreuzdorf-a, Cyrill Slan, Franz Semljak in Gottfried Pitschitsch iz Radkersburg-a. Johann Bratschitsch, Josef Trojnar in Anton Jauschowitz iz Negau-a ter Karl Horwat iz Woritschau-a pri Bad Radein-u.

+ **Braunschweig.** Vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in rojakom na Spodnjem Stajerskem želimo zadovoljno in srečno Novo leto. Stanislaus Kautschitsch in Johann Friedauer iz Margareten-a pri Pettau-u, Franz Leben in Florian Zwetko iz St. Leonhard-a, Franz Arnusch iz Win-terdorf-a, Nadalje: Viktor Horwat, Josef Soretz, Johann Matijasehitsch, Franz Lu-betz, Anton Klinar, Max Kramberger, Jo-hann Jurgetz, Franz Paweo, Franz Jant-schitsch, Johann Poschar, Franz Turk, Lorenz Mlakar, Rudolf Widowitsch, Alois Senitza, Franz Widowitsch, Rudolf Scha-beder, Josef Primoschitsch, Martin Ar-nusch, Konrad Wiltshnik in Stanislaus Bernhard, vsi iz Landkreis-a Pettau.

+ **Geislingen (Stg.)** V raznih tukajš-njih podjetjih zaposleni Spodnještajerci želijo tem potom vsem svojim sorodni-kom, znanim in neznanim rojakom, ki ži-vijo v ožji domovini Spodnje Stajerske, vesele božične praznike ter srečo in zado-voljstvo v bližajočem se Novem letu. An-ton Ozwirk, August Budna, Josef Skober-ne, Heinrich Prosenik, Anton Hlastan in Johann Hink, vsi rodem iz Reichenburg-a. Nadalje Valentin Deschan ter Johann in Andreas Faschkar iz Steinbrück-a (preje Laak). — Rodbina Romich iz Trifail-a, Franz in Michael Zelitsch, Mathias Perz, Michael Paik in Franz Jasbinschek iz Montpreis-a pri Lichtenwald-u. — Karl Korber in Alois Suchodoltschian iz Lich-tenwald-a. — Anton in Angela Klenow-schek, Franz Kreinz, Anton in Juliana Pau-litsch, Johann Paulitsch, Josef Abram in Karl Vrtatschnik iz Buchern-a (preje Za-bukovje) pri Lichtenwald-u.

+ **Schwarzburg (Schwarzatal).** 14 dru-žin, setoječih iz 67 oseb, ki smo bili pre-seljeni iz Radelstein-a (preje Butschka)

in se nahajamo tukaj v preseljeniškem ta-borišču, lepo pozdravlja vse čitatelje »Sta-jerskega Gospodarja« širom Spodnje Sta-jerske. Želimo jim vesele božične prazni-ke in uspehov polno, zadovoljno Novo leto! Mathias Plesteniak, Josef, Alois in Martin Kotlar, Antonia Wene, Josefa Lekl in njeni otroci, Rudolf Andraina, Josef Powsehitsch, Amalia Markelz, An-ton Jelasch, Johann Tuschek, Johann in Franz Leksche, Alois Wene, Daniel, Josefa in Aurelius Danitschitsch, Alois in Ursula Sorz, Josefa in Johann Kurnik, Simont-schitsch in žena, Anton Schibert, Maria Rawische in Mathias Pirmann.

+ **Pinzgau (Tirol).** V tukajšnji elek-trarni zaposlen ključavničar Georg Plau-steiner iz Spodnje Stajerske želi srečne božične praznike in srečno Novo leto vsem Spodnještajercem doma in v tujini.

+ **Hobrechtsfelde bei Berlin.** Vesele božične praznike in srečno Novo leto želi vsem prijateljem in znancem, posebno pa materi in bratu, L. Pavel, doma iz Unter-Jablung-a.

+ **Braunschweig.** Vesele božične praz-nike in srečo v Novem letu želijo vsem bralcem in prijateljem »Stajerskega Go-spodarja« tukaj živeči delavci Spodnje-štajerci, doma iz Urbana, in sicer: Konrad Bukschitsch, Johann Urbania, Rudolf Tschech, Franz Krainz, Josef Leschnik, Alois Krainz, Johann Markesch, Stefan Schemenitschki, Josef Markesch in An-dreas Ules.

+ **Tilsit (Preußen).** Fantje iz Spodnje Stajerske, ki delajo daleč na severu Nem-čije, želijo vsem bralcem in bralkam pri-ljubljene »Stajerskega Gospodarja« ve-sele božične praznike in Srečno Novo leto! Johann Woduschek iz Witschendorf-a pri Rohitsch-u, Anton Welle iz Geste pri Ro-hitsch-u, Michael Pelko iz Rohitsch-Sauer-brunn-a, Franz Graysel in Anton Brlegz iz Langenberg-a pri Ponigl-u in Franz Strauß iz Wirscheit-a pri Windischlandsberg-u.

+ **Gladbeck (Westfalen).** Vesel Božič in srečo v Novem letu želijo vsem, ki ži-vijo na Spodnjem Stajerskem, Martin in Anna Kas, Franz in Maria Supanz iz Ple-trowitsch-a pri Cilli-ju, Josef Wodisch iz Leonhard-t bei Tüffer, Ignaz in Franziska Kotar iz Edlingen (preje Sagor), Johann Schibert iz Motnig-a pri Franz-u, Viktor in Antonia Schagar iz Pletrowitsch-a pri Cilli-ju in Josef Supantschitsch iz Gurf-eld-a.

+ **Köthen.** Vsem sorodnikom, prijate-ljem in znancem ter vsem naročnikom in bralcem »Stajerskega Gospodarja« želimo vesele božične dneve, daleč tukaj v Nem-čiji kot delavci se nahajajoči Spodnje-štajerci: Johann in Josef Krumpak iz Ro-hitsch-Sauerbrunn-a, Andreas Benedit-schitsch iz Cilli-ja, Franz Inkret iz Hoch-enegg-a, Thomas Kolar in Anton Kenda iz Oberdantsche, Ferdinand Pristovnik iz Kerschbach-a, Franz Markusch iz Oppen-dorf-a (preje St. Georgen am Tabor) in Franz Jesernik iz Egidi pri Wöllan-u.

+ **Umsiedlungslager Weingarten (Würt-temberg).** Sporočam Vam, da nam gre v tukajšnjem preseljeniškem taborišču prav dobro. Stanujemo v lepih družinskih so-bah, hrana je v redu itd. Manjka nam sa-mo dom, ki ga bomo šele dobili. Najlepše pozdravljam vse rojake doma na Spod-njem Stajerskem ter jim želim vesele bo-žične praznike in srečno Novo leto 1942. — Anton Schabkar.

+ **Braunschweig.** Nižje imenovani spodnještajerski fantje prav lepo pozdrav-ljamo naše starše, žene, sestre, brate, vse sorodnike, prijatelje, znance ter vse bralce »Stajerskega Gospodarja« ki nam je tudi tukaj vedno težko pričakovano čtivo. Prav

posebno pa mislimo, kolikor nas je neože-njenih, na naša dekleta in neveste doma. Kar se nas samih tiče, je umevno, da smo v vsakem oziru fantje na svojih mestih, kakor se postenemu Spodnještajercu spo-dobi. Godi se nam dobro in bodo posebno ob praznikih, ko bodo naši dragi svoji sedeli okrog božičnega drevesa, naše misli pri njih. Ko človek zapusti svoj materni dom in pride v druge kraje, se še le pre-priča, da najboljši kruh doma pečejo. — Vesele praznike in v Novem letu obilo sreče! Cyrill Hrga, Franz Kotolenko, Ma-thias Pongratschitsch, Johann Pintaritsch, Franz Laschitsch, Franz Schnidaritsch, Franz Pongratschitsch, Ludwig Golob, Jo-hann Kolenko, Martin Roschkar, Viktor Furian, Alois Spevan in Franz Faifar.

+ **Triptis (Thüringen).** (Preseljeniško taborišče Wischenburg). Vsem rojakom doma v dalnji Spodnještajerski ter vsem preseljencem po raznih taboriščih tem potom pošilja lepe pozdrave, želeč jim vesel Božič ter srečo v Novem letu, dru-žina Michael-a Schpilek-a.

+ **Seifersdorf-Radeberg bei Dresden (Sachsen).** Iz preseljeniškega taborišča (Umsiedlungslager Nr. 87) pozdravljajo vse Spodnještajerce doma in po preselje-niških domovih, želeč jim prijeten Božič ter srečno Novo leto nižje navedeni pre-seljenci, rodem večinoma iz okraja Rann na Spodnjem Stajerskem: Alois Bisjak, Anton Kosantschitsch, Alois Brodnik, Franz Brodnik, Alois Zigler, Kristina Brodnik, Josef Leksche, družina Josef Naglitsch, Alois Pirz, družina Franz Si-rotka, Anton in Maria Pirz, Josef Piruat, družina Franz Kerin, Johann Kopina, Mar-tin Pawlin, Josef in Theresia Arch, družina Vinzenz Woglar, Franz Gorenz, Alois Leksche, Johann Leksche, Leopold Bisjak, Johann Urbantsch, Martin Leksche, dru-žina Franz Sorko, Johann Sorko, družina Alois Schibert, Anton Bisjak, Anton Jarz, Anna Jasbetz, Franz Kerin, Johann in Ma-ria Felizian, Theresia Woglar, Alois Si-rotka in družina Anton Starz.

+ **Zollhaus bei Blumberg (Baden).** Vsem Spodnještajercem v ožji domovini in drugod po širni Nemčiji, kakor tudi arednikom in sotrudnikom »Stajerskega Gospodarja«, želimo prijetne božične praznike in srečo v Novem letu. Josef Kotar, Josef Logaj, Martin Werdeu, Franz Gutschek, Blasius Gmainer, Franz Tr-bowschek, Anton Wretschar, Franz Med-wed, Alois Brlogar, Franz in Heinrich Zenta, Josef Mlakar, Mizi Kotar, Josefina Werdeu, Sophie Wretschar in Franziska Trbowschek, rudarji, rodem iz Spodnje Stajerske.

+ **Schopfheim-Wiesental (Baden).** Vsem bralkam in bralcem ter uredništvu in upravi »Stajerskega Gospodarja« vesele in zdrave božične praznike ter srečo in zadovoljstvo v novem letu želi Spodnje-štajerci Michael Gmainer.

+ **Neugersdorf, Kreis Löbau (Sachsen).** Sprejmite iz tukajšnjega preseljeniškega taborišča štev. 42 lepe pozdrave in voščila za božične praznike in Novo leto od Spodnještajercev rodem iz okraja Rann.

GOSPODARSTVO

× **Plačilni promet med Hrvatsko in Bel-gijo.** Potom posredovanja zavoda Deut-sche Verrechnungskasse v Berlin-u se bo odslej plačilni promet med imenovanimi državama redno odvijal.

× **Nemško-bolgarska kmetijska razsta-va v Plovdivu.** Aprila prihodnjega leta se bo vršila v Plovdivu velika bolgarsko-nemška kmetijska razstava.

MALE VESTI

* VSEM NAROČNIKOM, BRALCEM, DOPISOVALCEM, OGLAŠEVALCEM in prijateljem našega lista želi vesele in zadovoljne božične praznike uredništvo in upravnštvo »Stajerskega Gospodarja«.

* Führer je podaril romunski zimski pomoči potom maršala Antonescu 24 zločljivih poljskih barak v vrednosti 22 milijonov lejev.

* Civilna uprava na vzhodu. Državna komisarijata Ostland in Ukrajina sta bila te dni razdeljena v več generalnih okrajev. Ti generalni okraji (Generalbezirk) vsebujejo celo vrsto okrožij (Kreisgebiet). Führer je doslej v državni komisarijati Ostland in Ukrajina imenoval generalne komisarje kot voditelje generalnih okrajev; imenovani so SA-Obergruppenführer Litzmann, Oberbürgermeister Dr. Drechsler, Reichshauptamtsleiter Doktor von Renteln, Gauleiter Kube, SA-Obergruppenführer Schöne, Regierungspräsident Klemm, NSFK-Obergruppenführer Oppermann in Oberbefehlshaber Klaus Selzner.

* Uslužbenci gostilniških in kavarniških ter podobnih podjetij imajo dne 24. decembra ob 18. uri zaključek dela. To je odredil delovnopolični urad zveznega vodstva organizacije Steirischer Heimatbund, da bi se pogostitelskim podjetnikom omogočilo skupno praznovanje prvega nemškega božičnega večera.

* Reichsminister v. Ribbentrop je dne 16. t. m. sprejel novega hrvatskega poslanika dr. Mile Budaka, ki mu je pri tej priliki objavil nastop svoje službe v Berlinu.

* Pošta za nemške vojne ujetnike v so-vražnih deželah. Nemški Rdeči križ poroča: Poštni promet z nemškimi vojnimi ujetniki, ki se nahajajo v Angliji, Kanadi, Egiptu in Avstraliji, se vrši nenosredno potom nemške državne pošte (Deutsche Reichspost). Pošiljanje potom Nemškega Rdečega križa pri tem ni potrebno. Pojasnila o načinu pripuščeni sporočila in o predpisih pri pošiljanju pism, dopisnic in paketov dajejo vsi poštni uradi.

* Uradi političnega komisarja za Landkreis Marburg a. d. Dr. ostanejo izvršni uradi Ernährungsamt Abt. B (prehranjevalni urad oddelek B), med 20. decembrom 1941 ter 1. januarjem 1942 za promet s strankami zaprti.

* Železniška direkcija (Reichsbahndirektion) Wien razglasi, da se mora početi s 1. januarjem 1942 vso komadno blago, ki se ga pošilja z železnico, opremljati in nalepiti točno s predpisanimi listeki. Mišljene so brzovozne in tovarne pošiljke.

* Uradi Industrie- und Handelskammer und die Wirtschaftskammer Steiermark (industrijska-trgovska in gospodarska zbornica) v Graz-u, Burggasse 13 ostanejo od srede, dne 24. decembra ter do ponedeljka, dne 29. decembra zaprti.

* Jubilej visoke starosti. Pred božičem praznuje splošno znani parketni mojster Johann Purgay v Marburg-u 80-letnico svoje starosti. Jubilar je rojak od Jakob-a pri Jahring-u. Mizarstvo se je izučil v Graz-u, pred skoro 50 leti se je osamosvojil v Krainburg-u, kjer se je posvetil izključno specialni stroki vlaganja parketov. Naj bi slavjenec doživel vsaj še 50-letnico svojega samostojnega dela in srečnega zakona.

* Policijski direktor v Marburg-u razglasi, da je trgovcem in obrtnikom glasom odredbe šefa civilne uprave prepovedano vsako prodajanje vojnim ujetnikom kakoršnegakoli blaga.

* Med odbijanje dveh vagonov je prišel 30-letni premikač Franz Brgles iz Pongl-a. Ponesrečenca so reševalci Nemškega Rdečega križa odpeljali v bolnišnico v Marburg-u.

* Delavci rokodelske obrti imajo na božični večer, dne 24. decembra glasom razglasa vodje delovno političnega urada organizacije Steirischer Heimatbund ob 12. uri zaključek dela. Izjemo tvorijo samo prehranjevalna in brivska podjetja.

* Amerikanci bodo zasedli Falklandske otoke? Kakor poroča japonski list »Niči Šinbun« iz Buenos Aires-a, nameravajo Amerikanci že v kratkem zasedati Falklandske otoke. Ti otoki so angleška posest. Nahajajo se v južnem Atlantiku v bližini rta Horn. Prvotno so bili ti otoki argentinska posest. Leta 1833 so se jih pa polastili lakomni Angleži. Roosevelt je menda menja, da je prišel sedaj tudi za njega čas, da prevzame na teh otokih angleško dedščino.

* Japonska delovna obveza. Na Japonskem so uvedli obvezno delovno službo za moške od 14. do 40, ter za neporočene ženske od 14. do 25. leta.

* Zdravstveno stanje vojnih ujetnikov v Nemčiji je dobro. Zdravnik bivšega ameriškega poslanstva v Berlinu dr. Knight, ki je bil pooblaščen, da vodi zdravstveni nadzor ujetnikov v Nemčiji, je pri svojem dohodu v New York-u izjavil sledeče: milijon belgijskih in britanskih vojnih ujetnikov v Nemčiji se nahaja v odličnem zdravstvenem stanju, prehranjuje se jih, kakor nemško ljudstvo samo.

* Madžarski parlament je soglasno sprejel zakonski predlog o povratku Bačke, Baranje in Prekmurja. Te pokrajine je — kakor znano — zasedla madžarska vojska tekom vojne z bivšo Jugoslavijo.

* Čudna nezgoda. Na progi Novo Mesto—Črnomelj se je zgodila te dni čudna nezgoda. Strojevodja osebnega vlaka je izgubil ravnotežje ter je padel z lokomotive na zemljo poleg tira. Hladnokrvni kurjač je nato sam vodil vlak do prve postaje ter na ta način preprečil večjo nesrečo.

* Dvanajst novih otroških vrtcev so otvorili v okrožju Pettau. S tem je napravljen velik korak bližje k cilju, da bo vsaka krajevna skupina imela najmanj po en otroški vrt.

* Potres na Formozi. Na japonskem otoku Formoza je divjal veliki potres, ki je zahteval več kot 300 mrtvih in 400 ranjenih. 1700 hiš je bilo popolnoma porušeni. Škoda, ki jo je potres povzročil na železniških napravah in na telegrafu, je bila medtem že popravljena.

* Zidje čestitajo Rooseveltu k vojni. Židovski narodni svet v Jeruzalemu je poslal prezidentu Rooseveltu brzojavko, v kateri mu čestita k vojni z velesilami Trojnega pakta oziroma osovine. Zidje zagotavljajo Rooseveltu, da bodo na celnem svetu in z vsemi močmi podpirali vojno Anglije in Amerike proti Nemčiji, Italiji in Japonski.

* Devetdesetletni zakonski par z imenom Müller živi v Großbrüden-u. Mož je že stopil v 91., žena bo pa te dni dovršila 90. leto starosti.

* Aretacije na Japonskem. Japonske oblasti so pozaprlje vse komuniste in druge sumljive elemente. Ameriške in angleške državljane, ki so osumljeni špionaže, so prav tako aretirali.

* 15 stopinj mraza in sneg so imeli dne 18. decembra na srednjem delu vzhodne fronte, kjer so se spričo rahlo padajočega snega razvijale precej srđite borbe.

* Finski zavod v Berlinu. Finska akademija v Helsinkih je sklenila ustanovitev Finskega zavoda v Berlinu. Za predsednika pripravljalnega odbora je bil imenovan kancelar helsinške univerze.

* Nov poveljnik romunske vojne mornarice. Konteradmiral Ion Georgescu je bil imenovan za poveljnika celokupne romunske vojne mornarice.

* Rooseveltov nujni predlog propadel. Roosevelt je ameriški reprezentančni zbornici nujno predlagal znižanje vojaške dolžnosti do 20. leta. Predlog je bil odklonjen s 173 proti 113 glasovom. Sprejet je bil edinole senatski predlog, ki predvideva vojno dolžnost od 21. do 44. leta.

* Sofija ima skoro 500.000 prebivalcev. Dne 1. julija t. l. so v Sofiji našli 404.000 prebivalcev. Mestni gosposki urad pa je izdal 490.000 krušnih kart. Iz tega dejstva je razvidno, da se je v Sofijo preselilo veliko število prebivalcev novo osvobojenih pokrajin. Število prebivalcev glavnega mesta Bolgarije se je v zadnjih šest mesecih povečalo za celo petino.

* Italija časti velikega zgodovinarja Tita Livija. Kakor poročajo iz Rima, bodo priredili v Italiji dne 28. januarja 1942 na rimskem Kapitolu veliko proslavo o priliki 2000. rojstnega dneva velikega rimskega zgodovinarja Tita Livija.

* Egiptovska vlada je dne 18. t. m. sporočila potom svojega budimpeštanskega odpravnika poslov madžarski vladi, da je sklenila dne 15. t. m. prekinitve diplomatskih odnosov z Madžarsko.

* Japonski mornariški minister admiral Šimada je bil dne 19. t. m. predpoldan sprejet v cesarski palači, kjer je poročal cesarju Hirohitsu o havajski pomorski bitki.

* Krivce za havajsko katastrofo iščejo. Kakor poročajo iz Washingtona, sta bila ameriška generala Short in Martin, ki sta baje zakrivila ameriško vojno katastrofo na Havaju, odstavljena. Vojni minister Stimson je namignil, da so bile priprave na Havaju pomanjkljive. Ni izključeno, da bosta oba generala dobila priliko, zagovarjati svojo zanikernost pred vojnim sodiščem.

* Wilsonov spomenik v Pragi so odstranili. V Pragi so na povelje nadomestujočega Reichsprotektorja ff-Obergruppenführerja Heydricha odstranili pred tamkajšnjim glavnim kolodvorom Wilsonov spomenik.

* Konferenca ameriških držav. Severo-ameriška vlada je v posebni noti predložila zunanjim ministrom 21 ameriških držav skupno konferenco, ki naj bi se vršila v prvem tednu meseca januarja 1942.

* V deželi Bayern so potom melioracijskih del (osuševanja) pridobili 151.000 hektarjev orne zemlje.

* Četrtno svetovne tonaže trgovskih ladij so potopili v času od septembra 1939 do danes. To ugotovitev nekega portugalskega lista potrjujejo sedaj tudi nemški listi, češ, da povsem odgovarja dejstvu. V septembru 1939 je znašala svetovna trgovska tonaža 68,5 milijonov brutoregisterskih ton. Nemško letalstvo in mornarica sta od septembra do danes potopili skoro 15 milijonov ton angleških ladij kakor tudi tistih edinic, ki so plule pod angleško zastavo. V to število pa niso vključene ladje, ki jih je potopila italijanska vojna mornarica.

* **Pasji kontumac.** Radi pobijanje stekline je policijski direktor v Marburg-u za celo področje mesta Marburg an der Drau proglasil poostren pasji kontumac. Psi morajo toraj biti na verigah ali pa nositi nagobčnik če se jih vodi na koprpu. Prestopki so kaznjivi.

* **Nadiljanje cen.** Politični komisar za Landkreis Marburg a. d. Dr. je z globami do 200 RM kaznoval več oseb svojega okrožja, ker so oktobra v času vinske trgatev dražje prodajali in kupovali vinski mošt, kakor je to bilo določeno z maksimiranjem cen s strani šefa civilne uprave na Spodnjem Štajerskem.

* **Madžarska** namerava v svoji nizki ravnini z izsuševalnimi projekti velikega obsega v 15 do 20 letih pridobiti 165.000 hektarjev najboljših ravninske zemlje. Proračuni so izdelani za 18 milijonov pengov.

* **Najvišje ležeči poštni urad** imajo v Tibetu, ki leži 3877 metrov visoko v večnem snegu. Postavili so ga v glavnem radi čuvanje telefonskega kabla, ki omogoča telefonsko zvezo preko himalajskega gorovja z mestom Lhas v Indiji.

* **Porast in razvoj nemškega prebivalstva** se najbolje zrcali v številkah ljudskega štetja pred 70 leti in v število sedanjega prebivalstva Nemčije. Pred 70 leti, v času Bismarcka, je v takratni Nemčiji živel 41, danes pa 119 milijonov ljudi.

* **Poučna sodba.** Posestnika Albert in Grete Fritz v Nessendorfu na Koroškem sta neprijavljeno zaklala deset svinj in dvoje ovac. Meso v skupni teži 600 kilogramov ni bilo prijavljeno niti radi obdavčenja niti radi mesoogleda, pač pa sta oba imenovana zakonca meso uporabila v lastnem gospodinjstvu ter ga deloma tudi oddala drugim ljudem. Za to kaznivo dejanje sta se zagovarjala pred posebnim sodiščem v Klagenfurtu. Zakonca sta se zagovarjala v tem smislu, da sta meso uporabila radi večje potrebe ob času žetve. Ta izgovor pa ni držal, ker bi se bila

Važno!

Čitajte!

Kako je organiziran STEIRISCHER HEIMATBUND ?

V par tednih bo izšel obsežen in s slikami bogato opremljen »Untersteirischer Kalender«, ki ga naši čitatelji že željno pričakujejo. Vsak »Spodnještajerc« mora vedeti, kako je organiziran Steirischer Heimatbund kot edina politična organizacija naše dežele. O tej veliki organizaciji in njeni razčlenjenosti nas bo vsestransko poučil koledar »Untersteirischer Kalender«, ki ne sme manjkati v nobeni hiši. Koledar bo vseboval poleg običajnega kalendara tudi seznam nemških imen, pošne in železniške tarife, važne tabele iz kmetijstva, zlasti za živinorejce. Koledar nas bo poučil tudi o vsem, kar je treba vedeti iz najnovejše zgodovine naše prelope Spodnje Štajerske. Vseboval bo tudi leposlovne prispevke, skratka:

„Untersteirischer Kalender“

je bodoči prijatelj naših podeželanov, meščanov in delavcev. Manjkati ne sme v nobeni hiši. Z dostavnino vred ga boste dobili za RM — 80. Izrežite čimprej naročilni list, ki ga objavljamo v današnji številki. Izpolnite ga natančno in čitljivo ter priložite znesek 80 Reichspfennigov v pisemskih znamkah, ki pa ne smejo biti prilepljene in s tem pokvarjene. Vse skupaj denite v kuverto in odpošljite takoj na naslov:

VERLAG DES »UNTERSTEIRISCHEN KALENDERS«, Marburg, Badgasse 6

morala zvišana potreba prijaviti ter pozneje izenačiti s kontingenti uporabe mesa. Grete Fritz je bila obsojena na dve leti, Albert Fritz pa na poldrugo leto ječe. Razen tega imata plačati oba zakonca denarno kazen v višini 4000 RM.

* **Wagna pri Leibnitzu** je od novembra preteklega leta sedež učiteljskega. Sedaj šolajo tam 400 mladeničev iz Štajerske in Spodnje Štajerske. Mladičji se nahajajo v oskrbi zavoda. Po petih letih bodo nastopili kot mladi učitelji svoja mesta.

DOPISI

□ **Rohitsch.** Potovalno gledališče »Steirische Volksbühne« iz Graz-a je pod vodstvom svojega ravnatelja Frankl-a dne 13. decembra gostovalo pri nas. Z ljudsko igro »Annerl von Aussee« so igralci zadovoljili obiskovalce, ki si želijo še več takih prireditev.

□ **Luttenberg.** Pod vodstvom Kreisführer-ja dipl. inž. Nemetz-a smo imeli službeno sejo okrajnega vodstva organizacije Steirischer Heimatbund, ki so se je udeležili vsi uradni funkcionarji. Raz-

pravljali so o proslavljenju krajevno običajnih ljudskih božičnic ter o zbirkah za zimsko pomoč.

□ **Sauritsch.** Naša krajevna skupina organizacije Steirischer Heimatbund prireja ravnokar kuharske tečaje, ki so lepo obiskani. — V doglednem času bomo tudi otvorili otroški vrtec. — Urad za žene pridno pripravlja darila, ki naj olepšajo božično razpoloženje.

Dr. Walentin Wael

specialist za pljučne bolezni od holniških blagajn in državnih železnic Marburg (Drau)

Ordinira med 9. in 12. ter 13. in 17. uro.

Röntgen

Marburg (Drau), Perkostraße 17, avtobusna postaja pri hiši.

OGLAŠUJTE!

Zahtevajte
žarnice
s to
kvalitetno znamko
na ovitku.

OSRAM-D daje poceni svetlobo.

TO IN ONO

(PK-Aufnahme U-Bootwaffe [PBZ]
[Sch])

Ein gutgezielter Torpedoschuß. Bei der Verfolgung eines Island-Geleitzuges traf ein deutscher Torpedo diesen britischen Frachter mittschiffs so wirksam, daß er durch Explosion in zwei Teile brach und zu sinken begann

o Mačka in gad. V neki vasi pri Tondern-u v Nordschleswig-u je domača mačka skočila v svojo košaro kjer je bilo nieno ležišče. V tem momentu pa udari gad, ki se je nahajal v košari z svojo strupeno glavo proti mački, da bi jo ugriznil, ne da bi mu to uspelo. Razvil se je boj med mačko in gadom, v katerem je zmagala mačka. Ker gadu ni uspelo, mačko dobiti pod svoj strupen zob, mu je mačka razgrizla hrbtenico ter ga uničila. Gada so baje v nekem loncu, ki je dalje časa stal na njivi, prinesli domov, nakar se je skril v košaro za mačko.

o Nov poklic v vojski. Vojna na Vzhodu je dala povod za uvedbo novega poklica pri bojujoči se armadi. Gre za znanstvenike, ki praktično raziskujejo zemljo in določajo, kje bi se najbolje izkazalo kopati studence za pitno vodo, kar je za armade velike važnosti. Tudi pregledi močvirnatih ozemlja, ki ga je treba prehoditi, minskega polja ter prostorov za gradnjo mostov itd. so že do neke meje

V interesu vseh lastnikov

PHÖNIX-ovih zavarovanj

je, da se čimpreje javijo.

Osebnosti ali pismene prijave sprejema dnevno med 8. in 12. uro z navedbo imena, podatkov, naslova, zavarovalne vsote, roka zapadljivosti in do kedar so plačane premije:

PHÖNIX, Marburg, Tegetthoffstrasse 28

od šefa civilne uprave pooblaščen zaupnik

Adalbert Prinz,

826

Betriebsführer der Deutschen Ring, Oesterreichische Lebensversicherung Aktiengesellschaft der Deutschen Arbeitsfront

delo vojnih geologov, da stavljajo znanstvene predloge, po katerih se potem po veljavniki po možnosti ravna.

o Najvišje gorovje na svetu se imenuje Himalaja, ki leži kot nekakšen obmejni val Prednje Indije proti notranje azijski visoki planoti Tibeta. V svoji dolžini od preloma Indusa do Brahmaputre meri 255 kilometrov ter znaša njena povprečna širina 220 kilometrov. Najvišji vrh gorovja Himalaja se imenuje Mount Everest. To je najvišja gora na zemlji, katere višina dosega 8840 metrov, torej nekoliko manj, kakor 9 kilometrov. Drugi najvišji vrh v imenovanem gorovju je Kangčentsonga z 8385 metrov višine. Tretji tak velikan pa štrli samo 8180 metrov proti nebu in se mu pravi Dhaulagiri. Himalajsko gorovje je v nekaterih delih do 3000 metrov visoko obljudeno. V nekaterih predelih se najde še 2500 metrov visoko naselbine z do 5000 prebivalcev. Prebivalstvo se bavi s poljedelstvom in živinorejo, ki sega do 4400 metrov visoko v gorovje ter si v največjih primerih pomaga z umetnim namakanjem. — Državno-politično spada področje gorovja Himalaja (kar pomeni toliko kakor kraji snega) pod Tibet, Kitajsko in Britansko Indijo. Nekaj himalajskih držav pa uživa že nekakšno državno samostojnost.

o. Odkrili so novo rastlino za pridobivanje gorčice ali zenta. V Dijon-u v Franciji, kjer je središnica izdelave gorčic, je neki tovarnar odkril rastlino, iz

katere se lahko pridobiva polnovredno gorčico, kakor se jo pridobiva iz jedrc, ki se jih uvaža iz prekomorskih dežel. Gre za neko divjo travo — znano pod znanstvenim imenom »Sinapis arvensis« all senove-trava. Ta rastlina ima slična jedrca in iz teh jedrc so izdelali popolnoma enakovredno gorčico. Iz zrnja iste rastline je neki posestnik poskušal pridobiti olje in so se tudi ti poskusi obnesli. V Ava, ki so jo pred desetletji prinesli iz Male Azije ali Srednje Rusije, se lahko sadi dvakrat v letu. Njen sad dozori prvič junija in drugič v jeseni.

o. Najnovejša knjiga italijanskega ministrskega predsednika Benito Mussolinija o spominu na sina Bruna je izšla v 50.000 izvodih. Izkupiček je namenjen vojnim vdovam. Mussolini v tem svojem delu opisuje življenjepis Bruna Mussolinija, ki ni za drugim hrepenel in si ničesar drugega ni želel kakor biti letalec, leteti in služiti letalstvu. Samo Mussolinijevo mojstrsko pero je na 168 straneh podalo pravo sliko letalskega junaka, polnega heroizma in bojaželjnosti, ki naj bo fašistični mladini vzor in vzgled.

o. Praga, glavno mesto češko-moravskega protektorata, šteje 1.000.000 prebivalcev.

o Na vzhodni fronti so izračunali, da potrebuje samo en armadni zbor vojaštva pri normalni uporabi 2 milijona litrov vode dnevno.

Landes-Hypothekenanstalt für Steiermark

GRAZ, Radetzkystrasse Nr. 15

CILLI, Postfach

Hipoteke na posestva
po mestih in na deželi

Občinska posojila

Naselitvena posojila

Reichsgau jamči za vse obveze zavoda

MALI OGLASI

Vsaka beseda stane 10 Rpf, mastno tiskane besede 20 Rpf. Pristojbina za šifro je 35 Rpf, pri iskanju služb 25 Rpf. Za dostavljanje pisem pod šifro se zaračuna 50 Rpf poštne. Zaključek sprejemanja oglasov je v četrtek ob 16. uri. Male oglase se prevzame samo proti predplačilu, iz podeželja tudi v veljavnih poštah. Najnižja cena malemu oglašju je 1 Reichmarka

Für leichten Dienst Wachmänner in den besetzten Gebieten im Westen gesucht. In Frage kommen insbesondere Pensionisten, Rentenempfänger, Berufs- und Werkinvalide. Günstige Arbeits- und Lohnbedingungen, freie Verpflegung, Unterkunft. Meldungen und Auskünfte beim Arbeitsamt Marburg-Drau, Schillerstraße Nr. 37, I. Stock, Tür 14, und bei den Nebenstellen (an den Amtstagen) Windischleistriz, Windischgraz und Gonobitz, ferner beim Arbeitsamt Pettau, Mädchenheimstraße 10, Parterre, Zimmer 7 und dessen Nebenstellen Ober-Radkersburg und Friedau sowie beim Arbeitsamt Cilli, Bahnhofstraße. Vermittlungsstelle für gewerbliche Berufe. 787

Prepisati? Prerisati? Ne!

Naročiti foto-kopije je bolje in ceneje. Foto-razmnoževalnica: Kontrolni urad za gospodarska podjetja (Kontrollbüro für Wirtschaftsbetriebe), Graz, Grieskai 60, tel. 67-95. 673

Cunje krojaške odrezke, staro železje in kovine, papir, ovčjo volno, svinjsko in govejo dlako (arovo) kupuje vsako količino Alois Arbeiter, Marburg, Draugasse 5. 507

Prevode potrjene iz vseh jezikov Vam preskrbi Familienforschungs-Institut, Graz, Grieskai 60, telefon 67-95. 687

Pisalne in računske stroje kupuje Kowatsch, Marburg (Drau), Obere Herrengasse 14. 756

Kupim ali vzamem v najem manjše **posestvo**

v okolici Gonobitz — Windischleistriz. Naslov v upravi lista. 824

Kupim

harmoniko

(Freiton). Stefan Pen, P. Brunnndorf bei Marburg, Josefstraße 33. 828

Prodam

telico

8 mesecev brejo. Anton Retschnik, P. Kötsch 56. 827

Par konj eventualno tudi enega, za težko vožnjo, kupi Karl Goltschnig, Kunstmühle, Frauhelm bei Marburg. 830

Zanesljivo moč

za hišna in poljedelska dela sprejemem. Vprašati pri Gasthaus Hartberger, Brunnndorf bei Marburg a. d. Drau. 831

OBRTNIK star 28 let, v dobri službi, z nekaj premoženja, želi v svrhu ženitve znanja z gospodično ali vdovo brez otrok, ki bi imela hišo ali posestvo. Pismene ponudbe s sliko pod »Srečna bodočnost« na upravo lista. 829

Samostojen majer

se takoj sprejme. Naslov v upravi lista. 762

Dobro ohranjen

stroj za rezanje krme

na motorni pogon, prodam. Anton Windisch, Pettau-Rann. 815

Sprejme se takoj

mežnar

in dober

organist

ki zna nemško in slovensko. Pfarramt Georgen, a. d. Stainz, bei Bad Radein. 822

Samostojno deklo,

pošteno, sprejemem na malo posestvo. Vprašati pri Elise Mühleisen, Metaua 27, St. Peter, P. Marburg/Drau ali Dr. Mühleisen, Marburg/Drau, Tauriskerstraße 2-I. 819

Viničar z 3—4 delovnimi močmi, po možnosti z lastnimi kravami se sprejme. Vprašati Marburg (Drau), Schillerstraße 22, pritličje levo. 820

Vinogradniki!

Na razpolago imam več lepih cepljenk, tudi korenjake; iz drevesnice pa črešnje, breskve, pritlične jablane in hruške. Obstbaum- und Rebschule Franz Holz, Post Jurschitzen. Zahtevajte seznam. 816

DER POLITISCHE KOMMISSAR FÜR DEN LANDKREIS PETTAU.
Kreiskrankenhaus Friedau.

Razglas

Okrožna bolnišnica v Friedau-u razglašja, da bo počenši s 1. januarjem 1942 v svojih bolniških prostorih začela s popolnim delovanjem kirurškega oddelka.

Operater in vodja kirurgije je primarij bolnišnice v Pettau-u, dr. Wilhelm Wessely.

Ordinacija je vsak torek in petek med pol deseto in pol enajsto uro predpoldne.

Der politische Kommissar
für den Landkreis Pettau:
Fritz Bauer.

TUNGSRAM

Bucg-Lichtspiele

813

Marburg, Burgplatz 1

Kulturfilm

Sondervorstellungen:

Sonntag 1/2 11 Uhr, Montag, Dienstag und Mittwoch 13.45 Uhr

Himmelsstürmer

Ein Degeto-Film. Für Jugendliche zugelassen. Neueste deutsche Wochenschau. Ab Freitag:

„Leichte Muse“

(Was Frauen im Frühling träumen)

Für Jugendliche nicht zugelassen.

Suho in zdravo bučno seme, sončnice, mak in luščene orehe, lahko za-menjate za

sveže

bučno olje

z Berechtigungsschein-om pri

Johann Wesiak

Kürbiskernölerzeugung, FRAUHEIM,

Station Kranichsfeld-Frauhelm, Telephon Nr. 1. 818

Divje kože

vseh vrst in

domače zimske mačke

kupuje

Walter Derganz

v hiši

Pettauer Bauernbäckerei,

Pettau

Rann Nr. 11—14.

812

Raiffeisenkassen

so na združni samopomoči stoječi vaški denarni zavodi

Tudi na Spodnjem Stajerskem že posluje 26 Raiffeisen blagajn. V kratkem se bo otvorilo še 70 takih hranilnic in posojilnic. Enakomerna razdelitev po celem ozemlju Spodnje Stajerske bo za oskrbovanje podeželskega ljudstva, po smernicah ustanovitelja kmetijske združne organizacije očeta Raiffeisen-a, ki so se v več kakor 70 letih obnesle, popolno jamstvo.

Upravljanje zavodov se viši čisto in ter poslujejo radi tega zanesljivo in štedljivo v blagor in dobrobit podeželskega ljudstva.

Raiffeisen blagajne opravljajo sledeče naloge:

Sprejemajo od vsakega denarne prihranke in vloge na tekoči račun po zakonitih obrestnih merah.

Dovoljujejo svojim članom in vsem Nemcem posojila in kredite pod ugodnimi pogoji.

Izvršujejo plačilni promet brez gotovine.

Daiejo nasvete v vseh denarnih zadevah.

Kmetije, poljedelci, podeželski trgovci in obrtniki, kmetijski delavci, učitelji na deželi in občinski uradniki!

Raiffeisenkassen:

MARBURG, Herrengasse 23

GILLI, Prinz-Eugen-Straße

PETTAU

RANN

ABSTAL

BAD RADEIN

EGIDI IN DEN BOHELN

ERLACHSTEIN

FRAUHEIM

FRIEDAU

GONOBITZ

LAUFEN

LEONHARD IN DEN BOHELN

LUTTENBERG

MAHRENBURG

MIETHSDORF

OBERBURG-WOTSCHNA

POLSTRAU

PÖLTSCHACH

PRASSBERG

ROHITSCH-SAUERBRUNN

SACHSENFELD

THOMASBERG

TÜFFER-RÖMERBAD

WINDISCHFEISTRITZ

WINDISCHGRAZ

se potegujejo za Vaše zaupanje.

Otvoritev nadaljnjih dovoljenih zavodov Raiffeisen se bo svoječasno razglasilo.

Pojasnila daje

Verband der Südmärkischen Landwirtschaftlichen Genossenschaften

RAIFFEISEN, Graz, Kaiserfeldgasse 5/III.

